

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
N U T A R I M A S

**DĖL KAUNO APSKRITIES TERITORIJOS BENDROJO (GENERALINIO) PLANO
PATVIRTINIMO**

2009 m. birželio 3 d. Nr. 672

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#); 2007, Nr. [39-1437](#)) 6 straipsniu, 11 straipsnio 4 ir 10 dalimis, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Kauno apskrities teritorijos bendrąjį (generalinį) planą (pridedama).
2. Nustatyti, kad šis nutarimas tą pačią dieną oficialiai be Kauno apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano brėžinių skelbiamas „Valstybės žiniuose“, o nutarimas su brėžiniais – „Valstybės žinių“ interneto tinklalapyje (www.valstybes-zinios.lt).
3. Įpareigoti Kauno apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano planavimo organizatorių, Kauno apskrities viršininką, per pusę metų nuo Kauno apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano įsigaliojimo parengti ir patvirtinti šio plano sprendinių įgyvendinimo programą.

MINISTRAS PIRMININKAS

ANDRIUS KUBILIUS

APLINKOS MINISTRAS

GEDIMINAS KAZLAUSKAS

KAUNO APSKRITIES TERITORIJOS BENDRASIS (GENERALINIS) PLANAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kauno apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas (toliau vadinama – Bendrasis (generalinis) planas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154 (Žin., 2002, Nr. [110-4852](#)) sprendiniais, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#)), Lietuvos Respublikos apskrities valdymo įstatymu (Žin., 1994, Nr. [101-2015](#)), Apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano rengimo taisyklėmis, patvirtintomis aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-263 (Žin., 2004, Nr. [83-3029](#)), Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 (Žin., 2003, Nr. [89-4029](#)), nuostatomis, nacionalinėmis strategijomis ir kitais teisės aktais, nuorodos į kuriuos pateiktos atitinkamuose skyriuose.

2. Bendrojo (generalinio) plano sprendiniai priimti atsižvelgiant į strateginio pasekmių aplinkai vertinimo proceso rezultatus. Proceso metu nustatytos ir pasirinktos tinkamiausios apskrities teritorijos vystymo alternatyvos, aptartos jų pasirinkimo priežastys.

3. Bendrasis (generalinis) planas suderintas su sąlygas išdavusiomis ministerijomis, gretimoms apskritims ir savivaldybėms. Jis aprobuotas Kauno regiono plėtros tarybos 2005 m. birželio 9 d. sprendimu Nr. 1 „Dėl Kauno apskrities teritorijos bendrojo plano koncepcijos aprobavimo“ ir patikrintas Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos (2008 m. lapkričio 19 d. patikrinimo aktas Nr. 42).

4. Bendrojo (generalinio) plano numatomos strateginės plėtros kryptys, erdvinės raidos koncepcija parengtos 20 metų laikotarpiui, o konkretizuoti sprendiniai – 10 metų laikotarpiui.

5. Bendrajame (generaliniame) plane vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, apibrėžtas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)), Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#)).

II. APSKRITIES TERITORIJOS VYSTYMO KONCEPCIJA

I. APSKRITIES TERITORIJOS VYSTYMO BENDRŲJŲ TIKSLŲ SISTEMA

6. Bendrajame (generaliniame) plane numatyta bendrųjų teritorijos vystymo tikslų sistema sudaryta siekiant nuosekliai įgyvendinti darnaus vystymosi teritorinę politiką.

7. Pagrindinis Bendrojo (generalinio) plano tikslas – parengti apskrities teritorijos darnaus vystymosi pagrindą, kuris užtikrintų sveiką aplinką, tinkamą gamtos ir intelektualinių išteklių naudojimą, nuosaiką ir stabilų ekonomikos augimą, visuotinę visuomenės gerovę.

8. Bendrojo (generalinio) plano tikslai ir uždaviniai:

8.1. Laikantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane nustatytų šalies raidos tikslų, principų ir jų įgyvendinimo prioritetų, spręsti jame iškeltus uždavinius, įgyvendinti ir detalizuoti jo sprendinius apskrities teritorijoje.

8.2. Derinant valstybės, apskrities ir jos savivaldybių reikmes, interesus ir atsižvelgiant į apskrities lygmens administracines valdymo funkcijas, parengti apskrities teritorijos tvarkymo, darnaus vystymo pagrindus ir principines nuostatas.

8.3. Plėtoti ir tobulinti susiklosčiusią apskrities erdvinę struktūrą, formuoti ir vystyti jos urbanistinę sistemą.

8.4. Numatyti priemonės gyvenimo ir aplinkos kokybei gerinti.

8.5. Plėtoti techninę ir kitą infrastruktūrą, kurios reikia visuomenės poreikiams tenkinti.

8.6. Suformuoti principines nuostatas teritorijų apsaugai nuo pavojingų gamtinių ir technogeninių procesų.

8.7. Numatyti priemonės, užtikrinančias racionalų gamtos išteklių naudojimą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo vertybių išsaugojimą.

8.8. Numatyti bioproductinio ūkio, pramonės, verslo, rekreacinės ir kitos paskirties teritorijų vystymo kryptis, formuoti palankias ūkio ir verslo ugdymo sąlygas.

8.9. Numatyti teritorijas, kurioms privaloma rengti specialiuosius planus.

8.10. Rezervuoti teritorijas techninei infrastruktūrai plėtoti ir kitiems objektams, skirtiems visuomenės poreikiams tenkinti.

8.11. Suformuoti planavimo sąlygas apskrities lygmens specialiesiems, jos savivaldybių bendriesiems ir specialiesiems planams, atsižvelgiant į nacionalinius ir regioninius teritorijų vystymo tikslus.

II. KAUNO REGIONO PLĖTROS VIZIJA

9. Kauno apskritis yra modernus Rytų ir Vidurio Europos žinių ekonomikos regionas, europinis mokslo, aukštųjų ir informacinių technologijų, kultūros ir turizmo centras su puikiai išvystyta tarptautinio susisiekiimo ir logistikos infrastruktūra, kuriame gyvena nuolat besimokanti, versli, sveika ir saugi bendruomenė.

10. Kauno regionas yra modernus: jis pasižymi naujosios ekonomikos plėtra, užtikrinančia aukštą gyvenimo kokybę ir sparčią kaimo pažangą, ypač dideliu dėmesiu žmogaus ir aplinkos santarai, garantuojančiai darnų regiono vystymąsi.

11. Kauno regiono plėtos prioritetai:

11.1. Naujoji ekonomika – apimanti žiniomis grįsto verslo, pramonės, turizmo ir transporto infrastruktūros plėtrą.

11.2. Modernus kaimas – apimantis konkurencingo ekologiško žemės ūkio ir kaimo diversifikuotą plėtrą.

11.3. Gyvenimo kokybė – apimanti žinių ir sveikos visuomenės kūrimą ir plėtrą, žmogiškųjų išteklių ir viešųjų paslaugų plėtrą.

11.4. Žmogaus ir aplinkos santara – apimanti žmogaus ir aplinkos saugą, aplinkos kokybės gerinimą ir inžinerinės infrastruktūros plėtrą.

III. KAUNO APSKRITIES TERITORIJOS ERDVINĖS STRUKTŪROS KONCEPCIJA

12. Nustatant Kauno apskrities plėtos prioritetus, galima remtis atitinkamais teisės aktais, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1047 „Dėl Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008–2010 metų programos patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [124-4718](#)), Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu, Kauno regiono plėtos strategijos planu, patvirtintu 2007 m. liepos 10 d. Kauno regiono plėtos tarybos sprendimu Nr. 2, ir kitais planais.

13. Lietuvos integracijos į Europos Sąjungą proceso metu keičiasi šalies demografiniai, socialiniai ekonominiai procesai ir jų intensyvumas. Jų kaitos analizė išryškina aspektus, dėl kurių visų pirma reikia greitų, raiškių ir ryžtingų sprendimų Bendrajame (generaliniame) plane. Daugiau dėmesio reikėtų skirti šių aspektų vertybinei hierarchijai nustatyti.

14. Šio Bendrojo (generalinio) plano galiojimo laikotarpiu Kauno apskrities modernėjimui svarbiausiais prioritetais taps:

14.1. Kuo geresnis galimybių panaudojimas (Europos transportinės kryžkelės infrastruktūros plėtra ir kokybės gerinimas, neužterštos gamtos išteklių naudojimas racionaliam ekoūkiui ir iš anksto apibrėžtam turistų srautui, savitos kultūros ekspozicijai).

14.2. Netolygumų tarp regionų mažinimas, kaimo modernizavimas, būsto komforto, gyvenimo sąlygų, transporto ryšių gerinimas.

14.3. Patrauklumo gyventi apskrityje didinimas (gera gyvenimo kokybė, greiti tarpusavio ir europiniai transporto ryšiai, galimybė gyventi arti gražios, švarios gamtos, dirbti gerai apmokamą darbą moderniomis sąlygomis).

IV. ERDVINĖS STRUKTŪROS KONCEPCIJOS KŪRIMO PRINCIPAI

15. Vienas iš būdų, kaip išryškinti esamuosius teritorinės kraštovarkinės struktūros bruožus ir paskatinti tolesnę fizinę plėtrą, sąlygojamą socialinių ekonominių procesų ir gamtinės aplinkos ypatumų, yra teritorijos erdvinio (fizinio ir funkcinio) karkaso nustatymas.

16. Erdvinės struktūros koncepcijos komponentai:

16.1. Aktyviosios zonos: komercinės paskirties teritorijos, pramonės ir sandėliavimo teritorijos, paslaugų ir smulkiojo verslo teritorijos.

16.2. Stabiliosios zonos: gyvenamosios teritorijos (mažaaukštės, daugiaaukštės ir aukštybinės gyvenamosios statybos teritorijos), visuomeninės paskirties teritorijos (mokyklų, darželių, sveikatos ir socialinės rūpybos objektai), bendro naudojimo teritorijos, rekreacinės teritorijos.

16.3. Atsvaros zonos: gamtinės teritorijos (žalieji plotai, reljefas, vandenys), saugomos gamtinės teritorijos.

16.4. Žemės ūkio zonos: gyvulininkystė, augalininkystė, žuvininkystė, sodų bendrijos, kaimo turizmas.

16.5. Jungtys:

16.5.1. susisiekimo infrastruktūra (kelių, geležinkelių, vandens kelių, bevariklio transporto trasos);

16.5.2. inžinerinė infrastruktūra, informacinis tinklas (šilumos, vandens, nuotekų sistemų, elektros ir dujų tiekimo tinklai).

17. Aktyviosiose zonose dominuoja ekonominė aplinka, plėtojama pramonės, verslo veikla. Šiose teritorijose sukurama didžiausia pridėtinės vertės dalis.

18. Stabiliosios zonos skirtos žmonių pagrindinėms socialinėms funkcijoms realizuoti – sveikatos apsaugos, švietimo, kultūrinio aptarnavimo, globos ir rūpybos tinklui, gyvenamajai ir poilsio aplinkai suformuoti.

19. Atsvaros zonos – mažai urbanizuotos teritorijos, kurių funkcijos padeda subalansuoti, atsverti stabilijų (o dažniausiai – aktyviųjų) zonų daromą poveikį aplinkai.

V. PLANUOJAMI PASIKEITIMAI

I. KAUNO APSKRITIES PADĖTIS LIETUVOJE

20. Kauno apskritis yra geografiniame Lietuvos centre. Ji – pramonės ir žemės ūkio kraštas. Kauno apskrityje, užimančioje 12,5 procento visos šalies teritorijos, 2008 metų pradžioje gyveno maždaug 20 procentų šalies gyventojų (antroji vieta tarp šalies apskričių). Pagal gyventojų tankį (83,3 žm./kv. km) apskritis 1,61 karto viršija Lietuvos vidurkį (51,6 žm./kv. km).

21. Problemos:

21.1. Maži greičiai transporto koridoriuose, didėja jų apkrova.

21.2. Menkai panaudojami Europos Sąjungos struktūriniai fondai.

21.3. Gali kilti grėsmė ekologijai (tuo atveju, jeigu vystantis ekonomikai lygiagrečiai nebūtų sprendžiamos ekologinės problemos).

22. Strateginės plėtros kryptys:

22.1. Plėtoti geležinkelių transportą – ieškoti vietų naujoms trasoms ir tobulinti esamas.

22.2. Plėtoti Karmėlavoje esantį Kauno tarptautinį oro uostą.

22.3. Plėtoti keleivinį ir krovinį vandens transportą.

22.4. Sudaryti galimybes tolygiau paskirstyti įvairaus rango centrus ir naudoti teritorijas visoje apskrityje.

II. GYVENTOJAI IR SOCIALINĖ INFRASTRUKTŪRA

23. Kauno apskrities teritorija (8 089 kv. kilometrų) sudaro 12 procentų Lietuvos teritorijos, joje gyvena 673 706 gyventojai (2008 metų pradžioje). Gyventojų vidutinis tankumas apskrityje – 83,3 gyv./kv. km.

24. Kauno apskritis turi aiškią gyventojų koncentracijos židinių struktūrą su aukščiausio lygio centru – Kauno miestu ir 5 žemesnio lygio centrais, kurie sutampa su administraciniais savivaldybių centrais ir pagal dydį išsidėsto taip: Jonava, Kėdainiai, Raseiniai, Kaišiadorys–Žiežmariai, Prienai–Birštonas.

25. Vienas svarbiausių socialinės situacijos rodiklių yra vidutinės vienam namų ūkio nariui tenkančios pajamos per mėnesį. Kauno apskrityje 2007 metais jos sudarė 607,4 lito (Lietuvoje vidutiniškai – 859,3 lito).

26. Vidutinės išlaidos vienam namų ūkio nariui per mėnesį 2007 metais – 748,8 lito (didesniuose miestuose – 837,5 lito), iš jų maisto produktams išleidžiama 248,1 lito, t. y. 33,1 procento (kaime – iki 44 procentų). Šis rodiklis geriausiai nusako gyvenimo lygį. Europos Sąjungos valstybėse jis siekia apie 20 procentų, Estijoje – apie 28 procentus. Skurdo riba išsivysčiusiose šalyse laikomas 30 procentų lygis.

27. Sveikatos priežiūrai apskrityje skirtos 29 ligoninės, 76 ambulatorijos ir 116 medicinos punktų (2006 metų duomenys). Apskrityje veikia 7 universitetai.

28. Problemos:

28.1. Spartus priemiestinių sodybinio užstatymo zonų vystymasis gali sudaryti kritines situacijas susisiekimo ir šių zonų aptarnavimo srityse.

28.2. Didėja regiono gyventojų socialinė diferenciacija.

28.3. Mažėja bendrojo lavinimo mokyklų (nuo 338 mokyklų 2003 metais iki 249 mokyklų – 2007 metais).

28.4. Daugiabučių stambiaplokščių namų rajonai virsta nepatraukliais gyvenamaisiais rajonais.

29. Strateginės plėtros kryptys:

29.1. Strateginėmis priemonėmis subalansuoti gyventojų tankį miesto ir kaimo teritorijose.

29.2. Stabilizuoti neigiamus demografinius procesus (vėliau – pakeisti jų kryptį): gyventojų skaičiaus mažėjimą, ypač jaunų, išsilavinusių, verslių specialistų išvykimą iš šalies, gimstamumo mažėjimą, savižudybių gausėjimą, galimą nekontroliuojamą trečiųjų šalių piliečių migraciją, visuomenės senėjimą, demografinę naštą ir kita.

29.3. Gerinti gyvenimo sąlygas, patogumus (ypač kaime), remti įvairų verslą, jaunas šeimas, kultūrą, tradicijas, skatinti modernų požiūrį į gyvenimą, drąsiai kaitą į europinį lygį.

29.4. Renovuoti daugiabučius namus, jų rajonus paversti patrauklesniais gyventi.

III. GAMTINĖ APLINKA

Geografinė aplinka ir gamtiniai ištekliai

30. Derlingi Kauno apskrities dirvožemiai leidžia sėkmingai plėtoti žemės ūkį, tačiau yra ir tam tikras dirvožemio erozijos pavojus. Dirvožemio erozija ypač ryški kalvotėse vietose Kaišiadorių ir Prienų rajonuose, tačiau išryškėja ir bemiškėse lygumose.

31. Kauno apskrityje gausu statybų pramonėje naudojamų žemės gelmių išteklių, kurių atsargų pakaks ilgam. Nemažai ir durpynų, iš kurių gaunama produkcija tinka kurui. Pakanka ir vandens išteklių, nors geros kokybės geriamuoju vandeniu aprūpinama tik dalis apskrities gyventojų.

32. Problemos:

32.1. Kauno apskrities kraštovaizdis nuolat kinta dėl žmogaus veiklos ir natūralių gamtinių procesų, tačiau dabartiniu metu šių pokyčių kryptis ir mastas nėra tiksliai žinomi. Todėl vis sudėtingiau įgyvendinti darnios plėtros principus.

32.2. Kauno apskrities teritorijoje išlikusios natūralios augalų ir gyvūnų buveinės, svarbios biologinės įvairovės išsaugojimo požiūriu, nėra iki galo inventorizuotos, jos gali būti smarkiai pakeistos ar sunaikintos vykstant ūkinę veiklą.

33. Strateginė plėtros kryptis – Kauno apskrities kraštovaizdžio tvarkymo gairėms nustatyti, apsaugai užtikrinti ir bioįvairovei išsaugoti reikia rengti apskrities specialiuosius kraštovaizdžio tvarkymo planus.

Saugomos gamtinės teritorijos

34. Saugomų teritorijų sistemą Kauno apskrityje sudaro visos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme numatytos saugomų teritorijų kategorijos. Saugomos teritorijos užima apie 13 procentų apskrities teritorijos ir maždaug atitinka Lietuvos vidurkį.

35. Didėja ir apskrities gyventojų poreikis saugomomis teritorijomis naudotis rekreacijai. Tai kelia tam tikrą pavojų saugomiems kompleksams, dažnėja konfliktų tarp poilsiautojų ir žemės savininkų.

36. Problemos:

36.1. Saugomų teritorijų tinklas Kauno apskrityje nėra optimalus. Visi vertingesni gamtiniai kompleksai yra valstybiniuose ir savivaldybių draustiniuose.

36.2. Saugomos teritorijos statusas pats savaime dar neužtikrina efektyvios apsaugos, jeigu atitinkamos institucijos nepakankamai gerai prižiūri ūkinę veiklą šiose teritorijose.

36.3. Saugomų teritorijų tvarkymo ir priežiūros srityje trūksta bendradarbiavimo tarp vietos savivaldos ir valstybės institucijų, atliekančių saugomų teritorijų tvarkymo ir priežiūros funkcijas.

37. Strateginės plėtros kryptys:

37.1. Siekti, kad efektyviau tarpusavyje bendradarbiautų saugomų teritorijų tvarkymą ir priežiūrą vykdančios institucijos.

37.2. Inicijuoti savivaldybių draustinių steigimą, kad būtų išsaugoti itin vertingi gamtiniai kompleksai.

37.3. Šviesti visuomenę apie saugomose teritorijose esančias vertybes, lankymosi jose ir rekreacijos galimybes.

Aplinkos kokybė

38. Pagrindiniai atmosferos taršos šaltiniai Kauno apskrityje yra transportas, taip pat energetikos ir pramonės objektai, kurie išsidėstę didžiuosiuose miestuose ir pramonės centruose (Kaune, Kėdainiuose, Jonavoje).

39. Problema – monitoringo duomenys nepakankamai efektyviai naudojami aplinkos kokybei reguliuoti.

40. Strateginės plėtros kryptys:

40.1. Rengti transporto magistralių ir kitų kelių plėtros planus, kuriuose būtų numatytos priemonės orui gryninti.

40.2. Aktyviai dalyvauti upių baseinų valdymo programose – tuo siekti, kad būtų gerinama paviršinių vandens telkinių kokybė.

40.3. Padėti savivaldybėms vykdyti savivaldybių aplinkos monitoringą.

IV. ŪKIS

Žemės ūkis

41. Iki 2008 metų Kauno apskrityje buvo įregistruoti 134 536 žemės sklypai, kurių vidutinis plotas – po 2,9 hektaro.

42. Didžiąją apskrities teritorijos dalį užima žemės ūkio paskirties žemė (56,5 procento), 28,1 procento užima miškai, 9,1 procento – vandenys ir kita žemė. Daugiausia yra privačios žemės.

43. Apskrityje puikiai veikia ir plėtojami mokslinio tyrimo institutai, žemės ūkio specialistų rengimo centrai: Žemės ūkio universitetas Kaune, mokslinio tyrimo institutai Babtuose, Raudondvaryje, Dotnuvoje (Kėdainių rajonas), be to, yra Žemės ūkio technikos gamykla Raseinių rajone.

44. Problemos:

44.1. Kauno apskrityje vyrauja maži ūkiai (vidutinis ūkis – 9,97 hektaro).

44.2. Ūkiai neproduktyvūs, žemas mechanizacijos lygis ir žemės ūkio veikla užsiimančių žmonių išsilavinimas, mažos apskrities dirbančiųjų pajamos.

44.3. Mažai specializuotų ūkių, vyrauja daugiašakiai ūkiai.

44.4. Dėl gamtinių, ekonominių sąlygų ir investicijų stokos mažėja specializuotų gyvulininkystės ūkių.

44.5. Žemės ūkio sektoriaus darbuotojų senėjimas skatina technologinį tradicinio ūkininkavimo atsilikimą.

44.6. Jaunimas menkai domisi ūkininkavimu.

44.7. Nėra stambių ekologiškų ūkių, kurie verstųsi gyvulininkyste.

45. Strateginės plėtros kryptys:

45.1. Skatinti ekologinį ūkininkavimą.

45.2. Pasinaudoti valstybės ir Europos Sąjungos teikiama parama žemės ūkiui.

45.3. Kooperuoti, modernizuoti ir specializuoti ūkius.

45.4. Rengti aukštos kvalifikacijos žemės ūkio specialistus.

45.5. Didinti ūkių produktyvumą – diegti produktyvesnes veisles tiek augalininkystėje, tiek gyvulininkystėje. Tuo būdu galima mažinti dirbamos žemės plotus, dalį jų užsodinti mišku (Jonavos, Kaišiadorių, Prienų rajonuose).

45.6. Remti agrarinių teritorijų konversiją į bioprodukcinį ūkį (Raseinių ir Kaišiadorių rajonuose).

45.7. Riboti žemės ūkio veiklą regioniniuose parkuose, kur plėtotini alternatyvūs verslai (Raseinių, Prienų rajonuose, Birštono savivaldybėje).

45.8. Gerinti aplinkos kokybę – išsaugoti ir gerinti visus žemės ūkio naudmenis, kuo geriau panaudoti žemę tose teritorijose, kur dirvožemis nelabai jautrus intensyviai žemės dirbimui (Kėdainių ir Kauno rajonuose), ir reguliuoti intensyvią žemės ūkio veiklą.

Miškų ūkis

46. Kauno apskrityje miškai plečiami daugiausia mažinant pelkių ir žemės ūkiui nenaudojamų žemės plotus. Kasmet didėja privačių miškų dalis. Apskrityje yra tik 3 lentpjūvės, gaminančios 10–20 tūkst. kub. metrų padarinės medienos gaminių.

47. Problemos:

47.1. Palyginti mažas Kauno apskrities miškingumas.

47.2. Silpnai išvystyta medienos apdirbimo pramonė.

48. Strateginės plėtros kryptys:
- 48.1. Skatinti medienos apdirbimo pramonės vystymą Kauno apskrityje.
 - 48.2. Skatinti ir plėsti miškų naudojimą rekreaciniams tikslams.
 - 48.3. Plėsti konservacines, apsaugines, rekreacines, įvairias socialines ir kultūrinės miško funkcijas.
 - 48.4. Gerinti miškų sanitarinę būklę.
 - 48.5. Intensyvuoti miškininkų ūkininkavimą, siekiant sukaupti medynuose didesnę medienos prieauglio dalį pagrindiniam naudojimui.
 - 48.6. Didinti Kauno apskrities miškingumą iki 33,3 procento, kad būtų pasiektas optimalus ekologinis miškingumas.

Vandens ūkis

49. Sėkmingai vykdo veiklą Išlaužo (Prienų rajonas) ir Paupio (Raseinių rajonas) žuvininkystės ūkiai – didžiausi šio profilio ūkiai Kauno apskrityje.
50. Didžiausią infrastruktūros potencialą turi Kauno marios.
51. Problemos:
- 51.1. Kauno apskrityje nepakankamai panaudojami hidroenergijos ištekliai.
 - 51.2. Nesutvarkyta Nemuno upės vaga, nėra uosto infrastruktūros, todėl Nemunu beveik nevežami kroviniai ir keleiviai.
 - 51.3. Mažėja sausinamų teritorijų plotas.
52. Strateginės plėtros kryptys:
- 52.1. Kadangi naujos hidromelioracijos sistemos kol kas nebus kuriamos, pagrindinį dėmesį reikia skirti esamųjų sausinimo sistemų eksploatavimui.
 - 52.2. Sudaryti palankias sąlygas privatiems investuotojams investuoti į hidroenergetiką.
 - 52.3. Gerinti vandens kelių infrastruktūrą, skatinti laivybą vidaus vandenų keliais, išnagrinėti laivybos maršrutu Jonava–Kaunas ir uosto Jonavoje įkūrimo galimybes.
 - 52.4. Ieškoti galimybių prisidėti prie bendrų projektų (kuriuose bendradarbiauja viešasis ir privatus sektoriai) įgyvendinimo.
 - 52.5. Numatyti galimybes išvalyti 23 ežerus (iš kurių 5 – valstybinės reikšmės), valyti užpelkėjusius, rekreaciniu požiūriu svarbius, netoli miestų, miestelių ir kaimo gyvenviečių esančius ežerus, kuriuose nustatyta žuvų dusimo atvejų, ir užpelkėjusius ežerus, esančius gyvenamosiose vietovėse.
 - 52.6. Skatinti esamųjų žuvininkystės ūkių plėtrą ir naujų žuvininkystės ūkių kūrimą.

Pramonė

53. Kauno apskrityje dominuoja apdirbamoji pramonė. Čia pagaminama maždaug penktadalis visos Lietuvos pramonės produkcijos.
54. Kauno apskrityje sukurtas bendrasis vidaus produktas (BVP) 2006 metais buvo 15,95 mlrd. litų ir sudarė 19,5 procento visos šalies BVP, o 2005 metais čia sukurtas BVP siekė 13,87 mlrd. litų, arba 19,4 procento visos šalies BVP.
55. Problemos:
- 55.1. Nenašus, neproduktyvus pramonės įmonių darbas.
 - 55.2. Brangstant darbo jėgai, mažėja lengvosios pramonės (tekstilės) įmonių.
 - 55.3. Sunkumai įsigyjant žemės sklypus trukdo kurtis naujoms didesnėms pramonės įmonėms.
56. Strateginės plėtros kryptys:
- 56.1. Skatinti veiksniai, kurie labiausiai veikia pramonės įmonių plėtrą: pramonės šakų galimybę konkuruoti vietinėje ir užsienio rinkoje, darbo jėgos išteklius, naujų technologijų diegimą, Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos panaudojimą ir investicijas.

- 56.2. Didinti pramonės šakų produktyvumą diegiant naujas technologijas, efektyviau panaudoti sparčiai kuriamus technologijų parkus.
- 56.3. Mažinti gamybos ir logistikos sąnaudas.
- 56.4. Plėtoti aukštųjų technologijų pramonę.

Turizmas

57. Lietuva, kaip naujas tarptautinio turizmo regionas, formuojasi Vidurio Europos ir pietryčių Baltijos jūros šalių geografinėje ir ekonominėje erdvėje, išsidėsčiusioje geografiniu požiūriu strateginėje vietoje. Lietuvą kertantys tarptautiniai transporto koridoriai ir didelės artimos turizmo rinkos yra svarbūs tarptautinio turizmo plėtros veiksniai. Tačiau Lietuvos turizmo potencialas, gausūs gamtiniai ir kultūriniai turizmo ištekliai kol kas nėra deramai panaudojami.

58. Kauno apskritis – tai lygumų kraštas, kurį puošia išlikusios nuo XIII– XIV amžių pilys, bažnyčios, dvarai, gyvenamieji pastatai, juo savo vandenį plukdo daug upių, iš kurių ir didžiausia Lietuvos upė – Nemunas. Kauno apskrityje yra didžiausias šalyje dirbtinis vandens telkinys – Kauno marios.

59. Kauno apskritis turi gana didelį gamtinį turizmo potencialą, kurį sudaro vidaus vandens telkiniai – ežerai, upės ir miškai. Iš vertingiausių ir įdomiausių gamtinių turizmo objektų, tinkamų kultūriniam ir ekologiniam, taip pat kaimo turizmui ir aktyviam poilsiui, Kauno apskrityje minėtini Kauno marių regioninis parkas, Nemuno kilpų regioninis parkas, Dubysos regioninis parkas, Aukštadvario, Panemunių, Tytuvėnų, Krekenavos regioninių parkų dalys, viena rezervatinė apyrbė, 36 – valstybiniai, 50 – savivaldybių, 35 – valstybinių parkų draustiniai, Nemuno, Neries, Nevėžio, Dubysos, Verknės upių slėniai. Gamtos ištekliai yra vertingi ir gali būti naudojami laisvalaikiui, vandens, kaimo ir ekologiniam turizmui (parkai, kaimo turizmo sodybos, Birštono mineralinio vandens šaltiniai, jachtklubai ir kita). Tačiau daugelio objektų panaudojimo galimybės vertinamos tik patenkinamai, nes jie prastai parengti turizmui – nepakankama infrastruktūra, trūksta paplūdimių higienos įrangos.

60. Geografiškai Kauno regionas labai patogus turizmui, nes yra pačiame Lietuvos centre, netoli sostinės ir Via Baltica magistralės. Gana gerą susisiekimą užtikrina geležinkelis ir visai šalia Kauno esantis tarptautinius reikalavimus atitinkantis oro uostas.

61. Kauno apskrityje taip pat gausu etnokultūros paveldo objektų. Kultūrinės traukos prasme yra daug meninę vertę turinčių pastatų, architektūros paminklų, muziejų, fortų. Kauno apskrityje vyksta daug tarptautinių kultūros, sporto ir pramogų renginių (džiazo ir Pažaislio klasikinės muzikos festivaliai, tarptautinės krepšinio, futbolo, teniso varžybos ir kita). Aukšto lygio apgyvendinimo institucijų galimybės, gausėjantys konferencijų centrai – svarbus Kauno rajono patrauklumą didinantis veiksnys. Kita vertus, stokojama pigių viešbučių, nakvynių namų, kempingų ir pigesnių apgyvendinimo paslaugų įmonių, įrengtas tik vienas golfo laukas.

62. Lietuvos narystė Europos Sąjungoje, susidomėjimas Lietuva, patrauklus kainų ir paslaugų kokybės santykis daro įtaką atvykstantojo turizmo srautų intensyvumui ir didina pajamas iš atvykstantojo turizmo Kauno apskrityje.

63. Lietuvos kaimo turizmo asociacijos duomenimis, žemės ūkiui persiorientuojant į paslaugų sferą, ieškant alternatyvių veiklos sričių, kasmet intensyvėja kaimo turizmas. Agroturizmą nuo masinio turizmo skiria kaimo gyvenimas, erdvė: kaimo turizmo klientai tikisi aktyvios veiklos ir sveikos aplinkos.

64. Turizmo įmonės daugiausia teikia išvykstantojo turizmo paslaugas. Atvykstantys turistai Kauno apskrityje sudaro tik 10 procentų (2006 metų duomenys) visų aptarnautų turistų.

65. Problemos:

65.1. Kauno apskrityje trūksta didelių viešbučių, kuriuose galėtų gyventi didelių renginių (konferencijų, sporto varžybų) dalyviai ir stebėtojai.

65.2. Trūksta pigių nakvynės namų ir viešbučių jaunimui, dėl šių priežasčių stabdomas labai potencialus ir didelis atvykstančiųjų turistų srautas.

65.3. Kauno apskrityje nepakankamai išplėtoti dviračių, vandens transporto keliai, palyginti su gerai išplėtotais automobilių kelių, geležinkelio, oro susisiekimo tinklais.

66. Strateginės plėtros kryptys:

66.1. Sukurti racionalią turizmo išteklių planavimo ir valdymo sistemą.

66.2. Plėtoti viešąją turizmo infrastruktūrą.

66.3. Tvarkyti turizmo objektus.

66.4. Tobulinti turizmo galimybių pristatymą vidaus ir tarptautinėse turizmo rinkose.

Techninė infrastruktūra

Susisiekimo infrastruktūra

67. Kauno apskritis yra svarbių susisiekimo komunikacijų sandūroje. Apskritį kerta du visos Europos transporto koridoriai: I ir IX B automobilių kelių koridoriai; I ir IX D geležinkelio koridoriai. Apskrityje yra Kauno tarptautinis oro uostas (Karmėlavoje), Kauno upių uostas; Nemuno upė nuo Kauno hidroelektrinės iki žiočių priskirta tarptautiniam maršrutui E41.

68. Kauno apskrityje yra 345 valstybinių kelių ruožai. Bendras magistralinių kelių ilgis Kauno apskrityje – 344,6 kilometro, krašto kelių – 602,6 kilometro, rajoninių kelių – 1 929,1 kilometro. Valstybinės reikšmės kelių tankumas, išreikštas km/tūkst. kv. km, svyruoja nuo 16,9 Birštono savivaldybėje iki 28,6 – Kauno rajono savivaldybėje, o išreikštas km/tūkst. gyventojų, – nuo 3,7 Jonavos rajono savivaldybėje iki 7,6 – Raseinių rajono savivaldybėje.

69. Kauno apskrities galimybės Europos mastu yra geros: nutiesus europinės vėžės geležinkelį nuo Varšuvos iki Talino ir įrengus intermodalinį terminalą, Kauno apskritis galėtų tapti svarbiausiu transporto ir logistikos paslaugų regionu Baltijos šalyse. Apskrities konkurencingumas gali mažėti, jeigu bus vėluojama įgyvendinti transporto ir logistikos projektus.

70. Kauno apskrities galimybės Lietuvos mastu yra didelės: dėl savo geografinės padėties, kelių tinklo išdėstymo, vidaus vandenų transporto plėtros galimybių, oro uosto ir geležinkelio infrastruktūros Kauno apskritis gali būti pagrindiniu logistikos paslaugų regionu šalyje.

71. Problema – nepakankamai išvystyta susisiekimo infrastruktūra.

72. Strateginės plėtros kryptys:

72.1. Automobilių transporto ir infrastruktūros srityje numatyti trūkstamas jungtis automobilių kelių susisiekimo sistemai tobulinti ir galimus susisiekimo sistemą papildančius tolimos perspektyvos elementus (Bendrojo (generalinio) plano 9 brėžinys „Techninė ir kita infrastruktūra“).

72.2. Geležinkelio transporto ir infrastruktūros srityje įrengti greitąjį geležinkelį lygiagrečiai su magistrale Vilnius– Kaunas ir europinės vėžės geležinkelį (Rail Baltica) su intermodaliniu terminalu.

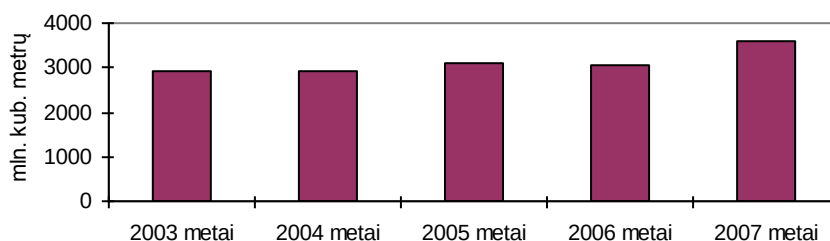
Komunalinė ir inžinerinė infrastruktūra

Dujotiekis

73. Gamtinių dujų tiekimas: 1 paveiksle pateikta šalyje esamų magistralinių dujotiekių sistema, o 2 paveiksle – gamtinių dujų suvartojimas Lietuvoje.

1 pav. Esamų magistralinių dujotiekių schema.

2 pav. Gamtinių dujų suvartojimas Lietuvoje.

74. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Statistikos departamentas) duomenimis, gamtinių dujų importas į Lietuvą nuo 2003 metų vis didėja (duomenys pateikti 1 lentelėje).

75. Kaip rodo gamtinių dujų eksploatavimo duomenys, Lietuvoje gamtinių dujų parduota 2003 metais 2 942,9 mln. kub. metrų, 2004 metais – 2 935,4 mln. kub. metrų, 2005 metais – 3 096,2 mln. kub. metrų, 2006 metais – 3 068 mln. kub. metrų, 2007 metais – 3 615,1 mln. kub. metrų.

76. Kauno apskritį kerta regiono lygmens magistraliniai dujotiekiai į Kaliningradą ir į Kauną, dvi magistralinio dujotiekio linijos į Jonavos dujų skirstymo stotį, magistraliniai dujotiekiai į Alytaus, Kėdainių ir Girininkų dujų skirstymo stotis.

1 lentelė. Pagrindiniai gamtinių dujų eksploatavimo Lietuvoje duomenys

Pagrindiniai rodikliai	2003 metai	2004 metai	2005 metai	2006 metai	2007 metai
Gamtinių dujų pardavimas Lietuvoje, mln. kub. metrų	2942,9	2935,4	3096,2	3068	3615,1
Gamtinėmis dujomis dujofikuotų įmonių ir komunalinių buitinių vartotojų skaičius, tūkst.	3,6	4,1	4,6	5	5,3

Vartotojų skaičius, tūkst. gyventojų	5,18	5,24	5,31	5,36	5,37
--------------------------------------	------	------	------	------	------

*Statistikos departamento ir akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ duomenys.

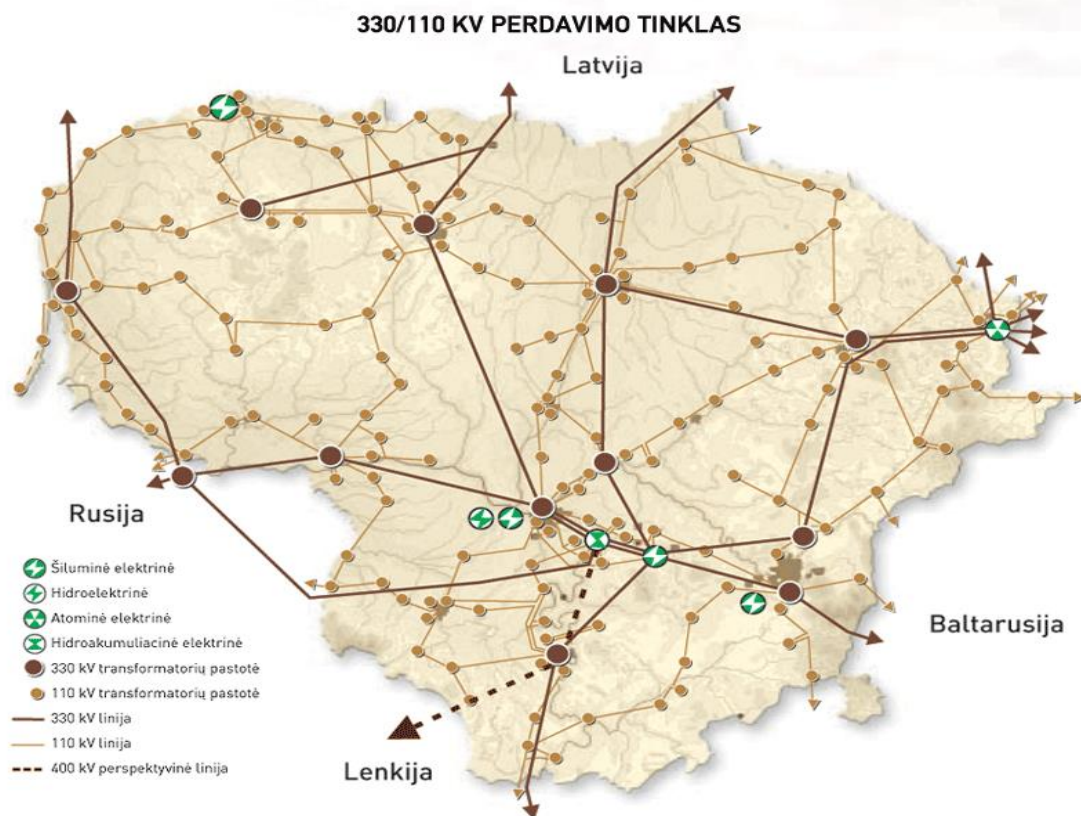
77. Kauno apskrityje (jos administracinėse ribose) yra šie valstybinės svarbos energetikos objektai, gamtinių dujų perdavimo sistemos tinklai:

- 77.1. magistralinis dujotiekis į Kaliningradą;
 - 77.2. magistralinis dujotiekis į Kauno dujų skirstymo stotį ir Kauno DSS-1;
 - 77.3. magistralinis dujotiekis nuo Kauno DSS-2 iki Šakių dujų apskaitos stoties;
 - 77.4. dvi magistralinio dujotiekio linijos į Jonavos DSS;
 - 77.5. magistralinis dujotiekis į Alytaus dujų skirstymo stotį;
 - 77.6. magistralinis dujotiekis į Kėdainių dujų skirstymo stotį ir Kėdainių DSS;
 - 77.7. magistralinis dujotiekis į Girininkų dujų skirstymo stotį ir Girininkų DSS;
 - 77.8. magistralinis dujotiekis į Birštono dujų skirstymo stotį ir Birštono DSS;
 - 77.9. magistralinis dujotiekis į Kaišiadorių dujų skirstymo stotį ir Kaišiadorių DSS;
 - 77.10. magistralinis dujotiekis į Žiežmarių dujų skirstymo stotį ir Žiežmarių DSS;
 - 77.11. magistralinis dujotiekis į Pravienos dujų skirstymo stotį ir Pravienos DSS;
 - 77.12. magistralinis dujotiekis į Vandžiogalos dujų skirstymo stotį ir Vandžiogalos DSS;
 - 77.13. magistralinis dujotiekis į Kauno dujų skirstymo stotį Nr. 2 ir Kauno DSS-2;
 - 77.14. magistralinis dujotiekis į Batniavos dujų skirstymo stotį ir Batniavos DSS;
 - 77.15. magistralinis dujotiekis į Zapyškio dujų skirstymo stotį ir Zapyškio DSS;
 - 77.16. magistralinis dujotiekis į Lekėčių dujų skirstymo stotį;
 - 77.17. magistralinis dujotiekis į Prienų dujų skirstymo stotį ir Prienų DSS.
78. Problema – Kauno apskrityje nepakankamai išvystyti gamtinių dujų skirstomieji tinklai.
79. Strateginės plėtros kryptys:
- 79.1. Plėsti gamtinių dujų skirstomuosius tinklus Kauno apskrityje.
 - 79.2. Skatinti vartoti ekologiškai švaresnį organinį kurą – gamtines dujas.

Elektros tiekimas

80. Akcinė bendrovė „Lietuvos energija“ yra vienintelė elektros perdavimo sistemos operatorė Lietuvoje. Bendrovei priklauso 222 transformatorių pastotės ir skirstyklos, per 6 tūkst. kilometrų 330 ir 110 kV įtampos elektros linijų, Kauno hidroelektrinė (toliau vadinama – Kauno HE) ir Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė (toliau vadinama – Kruonio HAE). Kauno HE ir Kruonio HAE užtikrina galios balansus ir reguliuoja režimus.

Kaip matyti iš 3 paveikslo, Kauno apskrities elektros perdavimo ir skirstymo sistema yra Lietuvos energetinės sistemos dalis, susidedanti iš 330/110 kV aukštos įtampos perdavimo tinklo ir elektros skirstymo vartotojams 35 kV, 10 kV bei žemesnės įtampos skirstomojo tinklo.

3 pav. Kauno apskrities elektros perdavimo ir skirstymo sistema.

81. Transformatorių pastočių galia – 900 MW. Kauno, Prienų, Kaišiadorių, Jonavos, Raseinių rajonai priklauso akcinei bendrovei Vakarų skirstomiesiems tinklams, o Kėdainių rajonas – akcinei bendrovei Rytų skirstomiesiems tinklams (RST).

2 lentelėje pateiktos pagrindinės elektros trasų techninės charakteristikos Kauno regione.

2 lentelė. Pagrindinės elektros trasų techninės charakteristikos Kauno regione

	110 kV	330 kV	Iš viso
Orinių linijų ilgis trasomis (kilometrais)	1056	520	1576
Transformatorių pastotės (vienetais)	3		3
Skirstyklos (vienetais)	54		54

82. Kauno apskrityje pagrindiniai elektros energijos tiekimo šaltiniai (nurodyta ir jų galia):

Kauno termofikacinė elektrinė	– 100 MW;
Petrašiūnų termofikacinė elektrinė	– 12 MW;
Kauno HE	– 100,8 MW;
Kruonio HAE	– 900 MW (4 agregatai po 225 MW).

83. Kauno HE kasmet pagamina beveik 3,5 procento Lietuvoje suvartojamos elektros energijos. Čia pagaminta elektra tiekama į 110 kV įtampos tinklą.

84. Kauno apskrityje veikia kelios mažos hidroelektrinės (Raseinių rajone – dvi, Kaišiadorių rajone – viena). Kruonio HAE skirta elektros gamybai ir suvartojimui subalansuoti, taip pat avarijų energetikos sistemoje prevencijai ir jų likvidavimui. Kruonio

HAE naudoja dirbtinių vandens telkinių, esančių skirtinguose geografiniuose aukščiuose, vandens išteklius. Elektros energija iš šios elektrinės tiekama į 330 kV įtampos tinklą.

85. Kauno apskrities elektros perdavimo ir skirstymo sistema yra Lietuvos energetinės sistemos dalis, susidedanti iš 330/110 kV aukštos įtampos perdavimo tinklo ir elektros skirstymo vartotojams 35 kV, 10 kV ir žemesnės įtampos skirstomojo tinklo.

86. Problema – Kauno apskrityje daugelis elektros pastočių yra susidėvėjusios, jas būtina modernizuoti.

87. Strateginės plėtros kryptys:

87.1. Atnaujinti elektros energijos tiekimo infrastruktūrą.

87.2. Siekti, kad vietiniai atsinaujinantys ir atliekiniai energijos ištekliai 2010 metais sudarytų ne mažiau kaip 12 procentų bendro pirminės energijos balanso.

87.3. Plėtoti elektros energijos tiekimo ir centralizuoto šilumos tiekimo infrastruktūrą; per Kauno apskritį siūloma nauja 330 kV oro linija Kruonio HAE– Prienai – 330/110/10 kV Alytaus TP.

Šilumos tiekimas

88. Šilumos šaltiniai Kauno apskrityje yra 5 tipų:

88.1. Šilumos šaltiniai, sujungti į integruotą tinklą Kauno mieste.

88.2. Šilumos šaltiniai, aptarnaujantys savivaldybių centrus, didesnius rajonų miestelius ir Kauno rajoną (daugiausia išdėstyti šalia Kauno esančiuose miesteliuose bei kaimuose ir aptarnaujantys jų vartotojus).

88.3. Izoluoti tinklai ir šaltiniai (tai 13 vidutinio ir mažo galingumo katilinių, esančių Kauno miesto Šančių, Aleksoto ir Panemunės mikrorajonuose, kuriuose neišvystyti centralizuoti šilumos tinklai).

88.4. Vietinės katilinės (tai nuo 20 iki 100 kW galingumo šilumos šaltiniai, tiekiantys šilumą ir aptarnaujantys atskirus pastatus. Kaune ypač daug kur pereinama prie tokių šilumos tiekimo schemų).

88.5. Individualūs namai ir įvairios įmonės, šildomi autonomiškai (kuras: malkos, akmens anglis, medienos atliekos, pjuvenos).

89. Problemos:

89.1. Palyginti mažas gamtinių dujų suvartojimas.

89.2. Daugelis katilinių morališkai ir fiziškai susidėvėjusios, jas reikėtų renovuoti.

90. Strateginės plėtros kryptys:

90.1. Skatinti vartoti ekologiškai švaresnį organinį kurą.

90.2. Mažinti šilumos perdavimo nuostolius.

90.3. Modernizuoti ir plėtoti centralizuoto šilumos tiekimo sistemas.

Vandentieka ir nuotekos

91. Kauno apskrityje geriamasis vanduo tiekiamas tik iš požeminio vandens horizontų. Pagrindinė centralizuotai tiekiamo vandens problema yra didelė geležies ir mangano koncentracija. Ji dažnokai viršija sanitarinius normatyvus. Pastaraisiais metais Kauno apskrityje daug dėmesio skiriama šiai problemai spręsti. Dalyje miestų ir miestelių įrengti centralizuotai tiekiamo vandens nugeležinimo (geležies pertekliaus šalinimo) įrenginiai. Tačiau kur kas blogiau yra kaime: čia vanduo geriamas iš negilių kastinių šulinių, kurie dažnai maitinami iš gruntinio vandens horizonto. Įvairių tyrimų duomenys rodo, kad daugiau nei pusės kastinių šulinių vanduo užterštas nitratais, užterštumas gerokai viršija leistinas normas, o tai labai kenkia žmonių, ypač mažamečių vaikų, sveikatai.

92. Prie miesto nuotekų tinklų prijungti visi daugiaaukštės statybos gyvenamieji namai, kultūriniai visuomeniniai objektai, dalis mažaukščių namų, beveik visos pramonės įmonės.

Kauno apskrityje eksploatuojama daugiau nei 100 užteršto vandens nuotekų valymo įrenginių.

93. Lietaus vanduo nuvedamas į lietaus nuotekų tinklų sistemą tik rajonų centruose ir didesniuose miesteliuose.

94. Problemos:

94.1. Ne visose gatvėse yra lietaus nuotekų tinklai, todėl dalis lietaus nuotekų patenka į buitinius nuotekų tinklus.

94.2. Kaimo gyventojai nėra tinkamai aprūpinami geros kokybės geriamuoju vandeniu.

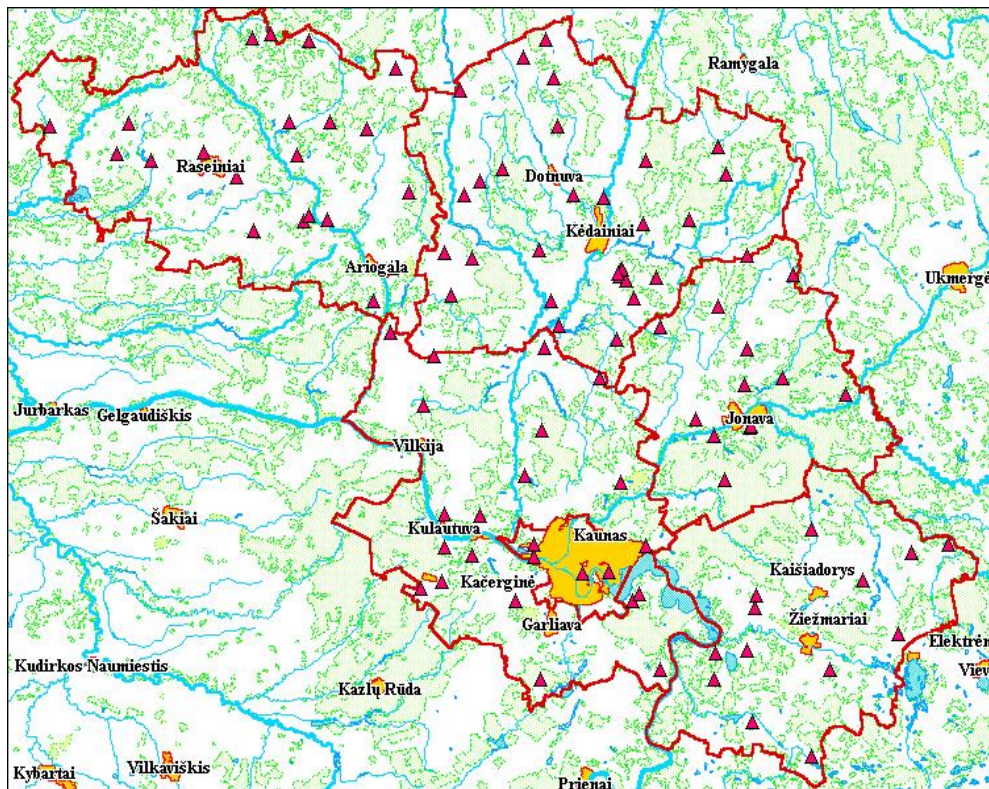
95. Strateginės plėtros kryptys:

95.1. Išplėsti centralizuotus vandentiekio ir nuotekų tinklus gyvenamosiose zonose.

95.2. Visoje apskrityje spręsti kaimo gyventojų aprūpinimo geros kokybės geriamuoju vandeniu problemą.

Atliekų tvarkymas

96. Atliekų tvarkymas tiek Kauno apskrityje, tiek visoje Lietuvoje yra viena iš opiausių problemų, kuriai artimiausiu metu teks padėti itin daug pastangų ir skirti daug lėšų. Komunalinių atliekų šalinimas sąvartynuose yra pagrindinis atliekų tvarkymo būdas. Komunalinių atliekų sąvartynų išdėstymas Kauno regione pateiktas 4 paveiksle.

4 pav. Kauno regiono sąvartynų schema.

97. Viešoji įstaiga Kauno regiono atliekų tvarkymo centras rūpinasi 98 sąvartynų, esančių Kauno apskrityje, likvidavimu. Pagal juridinį statusą šiuos sąvartynus galima suskirstyti į kelias grupes: legalius ir nelegalius. Apie pastaruosius sąvartynus negaunama informacijos iš savivaldybių, tačiau jie yra ir juos taip pat reikia sutvarkyti.

98. Kauno rajono teritorijoje eksploatuojamas Lapių buitinių atliekų sąvartynas ir 12 kitų buitinių atliekų sąvartynų: Gaižėnėlių – 1,7 hektaro, Miškinų (veikiantis) – 5,5 hektaro, Butkūnų – 2,5 hektaro, Dirvinių – 3,2 hektaro, Piliuonos – 3 hektarų, Ilgakiemio – 0,5 hektaro, Besmerčių – 2 hektarų, Pagirių – 2 hektarų, Muniškių – 2 hektarų, Berlainių – 1,5 hektaro, Ežerėlio – 1,8 hektaro, Digrių – 3 hektarų.

99. Kėdainių rajone yra 18 sąvartynų – iš viso 53,86 hektaro: Babėnų – 17,23 hektaro, Čiukiškių (veikiantis) – 8,12 hektaro, Šalčmirių – 1,74 hektaro, Čystapolio – 1 hektaro, Rekšių – 0,42 hektaro, Milžemių – 2,44 hektaro, Gudžiūnų – 0,46 hektaro, Vikaičių – 2,24 hektaro, Pajieslio – 3,97 hektaro, Špitolpievio – 0,54 hektaro, Labūnavos – 3,41 hektaro, Jovaišių – 2,91 hektaro, Graužių – 3,4 hektaro, Šetenių – 1,32 hektaro, Aristavėlės – 0,6 hektaro, Žiogaičių – 0,66 hektaro, Pavermenio – 0,7 hektaro, Dotnuvos – 2,7 hektaro.

100. Kaišiadorių rajone šiuo metu dar yra veikiantis vienas sąvartynas – Būdiškių. Šiame rajone rekultivuota 11 sąvartynų – Graužų, Morkūnų, Klėriškių, Kalvių, Kruonio, Rumšiškių, Antakalnio, Tarpumiškio, Pakalniškių, Mikalaučiškių ir Živintos.

101. Jonavos rajone eksploatuojama 10 buitinių atliekų sąvartynų: Jonavos miesto – 11,55 hektaro, Biržuliškių – 0,69 hektaro, Varpių – 1,2 hektaro, Narauninkiškių – 2,31 hektaro, Paskutiškių – 0,47 hektaro, Kuliškių – 2,2 hektaro, Palokės – 0,5 hektaro, Kuigalių – 1,33 hektaro, Čičinų – 2,25 hektaro, Aklių – 5,65 hektaro.

102. Raseinių rajone eksploatuojama 19 sąvartynų: Andriušaičių – 3,6 hektaro, Numgalių (Viduklės) – 6,12 hektaro, Gėlupos – 4,7 hektaro, Žvirgždės – 4 hektarų, Papelkių – 0,4 hektaro, Jukainių – 1,2 hektaro, Steponkaimio – 0,6 hektaro, Girkalnio – 0,4 hektaro, Zbaro – 0,6 hektaro, Meiliškių – 1,16 hektaro, Tarosų – 1 hektaro, Paliepių – 1 hektaro, Paskystūnio – 0,5 hektaro, Dautartų – 1,5 hektaro, Poškaičių – 0,6 hektaro, Rinkšelių – 0,6 hektaro, Ugionių – 1 hektaro, Diržonių – 0,4 hektaro, Ančakių (rekultivuotas).

103. Prienų rajone buvo įregistruotas vienas legalus sąvartynas (Prienlaukio k., Šilavoto sen.), kuris, įdiegus konteinerinę atliekų tvarkymo sistemą, neeksploatuojamas nuo 2001 metų II pusmečio. Šį sąvartyną rekultivuoti planuojama iš PHARE finansuojamo regioninės atliekų tvarkymo sistemos projekto (I etape). Kiti sąvartynai laikomi savavališkais šiukšlynais. Pagrindiniai yra šalia Jiezno, Beržynų k. (1,5 hektaro) ir Pagirmuonio k., Pakuonio sen. (0,2 hektaro).

104. Prienų miesto ir Birštono savivaldybės atliekas veža į Alytaus rajono sąvartyną. Esamas sąvartynas neatitinka nei atliekų sąvartynų įrengimo taisyklių, nei Europos Sąjungos keliamų reikalavimų. Dėl minėtų priežasčių Alytaus mieste parengta atliekų tvarkymo galimybių studija, sukurta regioninė atliekų tvarkymo sistema ir įkurtas regioninis atliekų tvarkymo centras, kuris rūpinsis senojo sąvartyno uždarymu, naujojo įrengimu, tolesniu atliekų tvarkymu.

105. Problemos:

105.1. Nepakankamai išvystyta atliekų tvarkymo sistema.

105.2. Daugelis komunalinių atliekų sąvartynų, esančių Kauno apskrityje, neatitinka minimalių aplinkosaugos ir higienos reikalavimų, jų naudojimo kontrolė per silpna.

105.3. Atliekos nerūšiuojamos privačių gyvenamųjų namų kvartaluose.

106. Strateginės plėtros kryptys:

106.1. Sukurti regioninių atliekų sąvartynų tinklą, komunalinių atliekų surinkimo infrastruktūrą ir uždaryti (rekultivuoti) sąvartynus, neatitinkančius aplinkosaugos reikalavimų.

106.2. Užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą.

106.3. Organizuoti komunalinių atliekų deginimo pajėgumų sukūrimą.

III. KONKRETIZUOTI SPRENDINIAI

I. TERITORIJOS RAIDA IR NAUDOJIMAS

107. Nustatyti teritorijų funkcinio vystymo prioritetai, detalizuojant Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinius ir atsižvelgiant į prioritetų svarbą, vystymo poreikius ir galimybes, Vilniaus ir Kauno dipolio idėją bei Kauno apskrities poreikius.

108. Bendrojo (generalinio) plano funkcinio vystymo prioritetų sprendiniai yra apibendrinamojo pobūdžio, nurodantys teritorijų funkcines plėtros galimybes. Teritorijų zonavimo ribos yra apytikslės. Jos turi būti tikslinamos pagal savivaldybių teritorijų bendruosius planus.

Kiekvienu konkrečiu atveju reikia atsižvelgti į gretimybes, plėtros galimybes ir konkretų, pagrįstą plėtros poreikį. Visais atvejais prioritetas teikiamas nuosaikiam, darniam teritorijų vystymui (Bendrojo (generalinio) plano 2 brėžinys „Apskrities teritorijos raida ir naudojimas“).

109. Teritorijose, patenkančiose į gamtinio karkaso teritorijas, plėtra leistina tik detaliai įvertinus galimą poveikį aplinkai ir suderinus gamtos saugos ir vystymo poreikius. Urbanizuojamose gamtinio karkaso teritorijose turi būti numatomos kompleksinės priemonės želdynų sistemai formuoti ir plėtoti.

110. Ūkinė veikla gamtinio karkaso teritorijose gali būti vykdoma tik teisės aktų nustatyta tvarka įvertinus šios veiklos poveikį gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei, numčius ir įgyvendinus priemones antropogeniniam poveikiui kompensuoti, gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei išsaugoti ar atkurti.

111. Teritorijai nustatyti funkciniai prioritetai ir polifunkcinio zonavimo indeksai, nurodantys pagrindinę teritorijos raidos kryptį, tendencijas ir galimas papildomas nedominuojančias naudojimo kryptis:

111.1. Aglomeruotos urbanizacijos teritorijos – čia numatoma prioritetinga intensyviai urbanizacijos plėtros galimybė Kauno apskrities rajonų centruose. Tai teritorijos, esančios greta miestų, kurių daugelis yra miesto inžinerinių tinklų aptarnavimo zonoje. Čia prioritetas teikiamas intensyviai urbanizuojamoms teritorijoms, tačiau realus plėtros poreikis turi būti nustatomas detalesniuose, žemesnio lygmens planavimo dokumentuose, detalai išanalizavus esamą situaciją, konkrečias plėtros galimybes ir jos poreikį.

111.2. Dispersiškos urbanizacijos teritorijos – čia prioritetas teikiamas tausojančiam žemės ūkiui, tačiau teritorijos yra greta miestų, kur geras susisiekimasis su rajonų centrais ir didžiausias poreikis individualių namų statybai, todėl numatyta urbanistinės plėtros galimybė. Rengiant atskirų savivaldybių teritorijų bendruosius planus, šios teritorijos patikslinamos atsižvelgiant į gretimybes, plėtros galimybes ir konkretų, pagrįstą plėtros poreikį. Šiose teritorijose planavimu turi būti išspręsti viešųjų erdvių, įstaigų aptarnavimo, inžinerinių tinklų, privažiuojamųjų kelių klausimai.

111.3. Intensyvaus žemės ūkio teritorijos – tai teritorijos, nepatenkančios į svarbias gamtinio karkaso elementų zonas. Kur nenumatyta, intensyvus teritorijos urbanizavimas draudžiamas.

111.4. Tausojančio žemės ūkio teritorijos – tai teritorijos, turinčios didelę reikšmę gamtiniam karkasui, jautrios taršai ir kitam galimam poveikiui. Kur nenumatyta, intensyvus teritorijos urbanizavimas draudžiamas, intensyvus žemės ūkis ribojamas.

111.5. Intensyvaus miškų ūkio teritorijos – kur nenumatyta, intensyvus teritorijos urbanizavimas draudžiamas.

111.6. Tausojančio miškų ūkio teritorijos – kur nenumatyta, intensyvus teritorijos urbanizavimas draudžiamas.

111.7. Esamos urbanizuotos teritorijos – tai teritorijos, kurios dabar yra urbanizuotos (miestai, miesteliai, kaimai). Nesant numatytos urbanizacijos šalia šių teritorijų, nauja statyba galima nepažeidžiant šių teritorijų ribų arba šių teritorijų kaimynystėje, kur leidžia esama inžinerinė ir socialinė infrastruktūra. Numatoma teritorijos plėtra turi būti nustatoma detalesniuose, žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose, detalai išanalizavus esamą situaciją, konkrečias plėtros galimybes ir jos poreikį, tačiau urbanizuotos teritorijos plečiamos ne daugiau kaip 30 procentų esamos teritorijos.

112. Išskirtos saugomos teritorijos:

112.1. NATURA 2000 teritorijos – pažymėtos teritorijų ribos, teritorijose galima ta veikla, kuri numatyta šių teritorijų bendrojo ir specialiojo teritorijų planavimo bei strateginio planavimo dokumentuose.

112.2. Kitos saugomos gamtinės teritorijos – pažymėtos teritorijų ribos, teritorijose galima ta veikla, kuri numatyta bendrojo ir specialiojo teritorijų planavimo bei strateginio planavimo dokumentuose.

112.3. Rekreatinės infrastruktūros interesų teritorijos – sąlyginės vietos potencialios rekreacinės infrastruktūros objektų plėtrai.

112.4. Kasybos interesų teritorijos – sąlyginės vietos potencialios kasybos infrastruktūros objektų plėtrai.

112.5. Gynybinių interesų teritorijos – esamų gynybinių objektų vietos.

113. Nustatyta aglomeracinės plėtros interesų zona – tai zona, kurioje dominuoja vieno ar kelių miestų interesai, o intensyvi veikla šioje zonoje susijusi su miesto poreikių tenkinimu, intensyvesne urbanizacija.

114. Esama zona – aglomeracinės plėtros interesų zona aplink Kauną.

115. Perspektyvinė zona – aglomeracinės plėtros interesų zona su Kauno apylinkėmis, apimanti Vilniaus ir Kauno dipolio plėtros kryptį, esamų ir statomų individualių gyvenamųjų namų kvartalų teritorijas. Kitos bendrų interesų zonos apima Prienus, Birštoną ir Jiezną, Raseinių miestą su apylinkėmis, Kėdainių miestą, Dotnuvą ir Aristavą.

116. Numatytos planuojamos susisiekimo trasos, jų vietos yra sąlyginės. Jos tikslinamos atskirais projektais. Naujos planuojamos susisiekimo trasų vietos yra simbolinės, nurodančios vieno ar kito objekto reikalingumą, žymėjimas nepretenduoja būti tikslus, tiksli trasos vieta nustatoma atskirame projekte, galutinai apsisprendus dėl objekto reikalingumo.

117. Polifunkcinio zonavimo indeksai yra:

117.1. Ž – intensyvus žemės ūkis – prioritetas stambiems ūkiams, žemės ūkio kompleksams.

117.2. ž – tausojantis žemės ūkis – prioritetas smulkiems ūkiams, ekologiškai žemdirbystei.

117.3. M – intensyvus miškų ūkis – prioritetas intensyviai miškininkystei.

117.4. m – tausojantis miškų ūkis – prioritetas teritorijos miškininkystei, neleidžiant plynujų kirtimų.

117.5. R – intensyvi rekreacija – prioritetas rekreacijos objektams, kompleksams, teritorijos pritaikymui poilsiui ir rekreacijai.

117.6. r – ekstensyvi rekreacija – prioritetas gamtiniam turizmui.

117.7. U – aglomeruota urbanizacija – prioritetas intensyviai urbanizuojamoms teritorijoms.

117.8. u – dispersiška urbanizacija – prioritetas teritorijos urbanizacijai.

117.9. K – instituciskai organizuota konservacija – saugomos teritorijos.

117.10. k – įstatymiškai numatyta konservacija – saugomos teritorijos.

II. ŠALIES URBANISTINIS KARKASAS IR GYVENAMŲJŲ VIETŲ SISTEMOS VYSTYMAS

118. Bendrasis (generalinis) planas teikia gyvenamųjų vietovių urbanistinio karkaso – erdvinės struktūros plėtros modelį, kuris integruoja teritorijoje tolygų šios struktūros plėtojimą, sudarantį sąlygas švelninti galimų raidos tendencijų neigiamas pasekmes. Dėl neigiamų demografinių rodiklių ir demografinių procesų dinamikos gyvenamųjų vietovių sistema vystoma kokybiškai, o ne kiekybiškai.

119. Šalies didžiuosiuose (metropoliniuose) miestuose galima stebėti dvejopus gyvenamosios aplinkos pokyčių procesus:

119.1. Veržimąsi gyventi kuo arčiau miesto centro, modernioje architektūrinėje aplinkoje su gražiu miesto vaizdu iš būsto.

119.2. Veržimąsi gyventi kuo arčiau miesto, pasiekiamo autotransportu per pusvalandį, individualiame name, kvartale su visa infrastruktūra, gražia ir saugia aplinka, netoli vandens telkinio.

120. Gyvenamosios aplinkos pokyčių procesai vyksta vis aktyviau, nors miestų (išskyrus Vilnių) gyventojų pastaruoju metu mažėja. Abu šie procesai turi daug teigiamų urbanistinių bruožų. Pirmasis procesas sąlygoja senųjų mikrorajonų, pramoninių teritorijų

konversiją ir modernizavimą. Antrasis procesas apskrities plane atskleidžia svarbiausiuosius urbanistinės politikos bruožus:

120.1. Bemaž visa apskrities teritorija (išskyrus šiaurės vakarines Raseinių ir Kėdainių rajono dalis) yra 30–40 minučių metropolinio miesto pasiekiamumo autotransportu zonoje. Tinkamas sąlygas tenkinančių teritorijų aktyvieji arealai dėstomi koncentruotai, prie geros būklės automobilių kelių.

120.2. Naujieji individualių gyvenamųjų namų kvartalai dėstomi gražiausio kraštovaizdžio arealuose, nepažeidžiant gamtinio karkaso elementų, saugomų gamtos ir kultūros paveldo teritorijų.

120.3. Naujieji individualių gyvenamųjų namų kvartalai dėstomi visiškai inžineriškai įrengtose teritorijose – su visais inžineriniais tinklais, gatvėmis ir būtiniausia aptarnavimo infrastruktūra (netolima mokykla, parduotuvė, bažnyčia, per pusvalandį autotransportu pasiekiamą ligoninę, administracines įstaigas, darbovietes).

121. Besikuriantiesiems neprioritetinėse zonose Bendrojo (generalinio) plano galiojimo laikotarpiu nebus kuriama inžinerinė ir susisiekimo infrastruktūra.

122. Miestai ir miesteliai suskirstyti kategorijomis, kurios nustatytos Bendrojo (generalinio) plano 3 brėžinyje „Urbanistinis karkasas“.

123. Apskrities centras: Kaunas T (*tarptautinė*) *kategorija* – integruojamojo tipo metropolinis centras, įeinantis į sudaromą jungtinį tarpvalstybinio rango europinį centrą kartu su Lietuvos sostine Vilniumi.

124. Rajonų centrai:

124.1. a kategorija – esamų savivaldybių centrai, turintys pakankamą potencialą, palaikomi: Kėdainiai, Jonava, Kaišiadorys, Prienai, Birštonas.

124.2. b kategorija – siūlomas naujas aptarnavimo centras mažo miesto pagrindu, nepakankamo potencialo, stiprintinas – Vilkija.

124.3. c kategorija – neatliekantis regioninės administracinės funkcijos centras, stiprintinas – Raseiniai.

125. Plėtojami centrai: b kategorija – siūlomi nauji aptarnavimo centrai mažų miestų pagrindu, nepakankamo potencialo, stiprintini: Ariogala, Vilkija, Žiežmariai, Jieznas ir Dotnuva.

126. Seniūnijų centrai – seniūnijų teritorijose prioritetas teikiamas šių centrų vystymui. Intensyviausia urbanizacija turėtų vykti prie šių centrų, jeigu nėra numatyta plėtros prioriteto kitose teritorijose.

127. Urbanistinės integracijos ašių hierarchija (siūlomi regioninės svarbos elementai, papildantys ir tobulinantys urbanistinės integracijos ašių sistemą):

127.1. Numatoma plėtoti pagrindinę metropolinę Rytų–Vakarų krypties, IA kategorijos, šalies urbanistinės integracijos ašį. Ši ašis tapatinama su gyventojų ir veiklos koncentracijos zona. Jos vaidmuo ypač svarbus švelninant raidos teritorinės diferenciacijos neigiamas pasekmes, leidžia sušvelninti regioninius skirtumus, neatsisakant ir tam tikros ekonominę efektyvumą užtikrinančios koncentracijos.

127.2. Numatomos IB kategorijos tarptautinės urbanistinės integracijos ašys formuojamos esamų tarptautinių transporto koridorių pagrindu. Šios ašys, formuojamos magistralinių ir krašto kelių pagrindu, užtikrins metropolinių ir regioninių centrų sąveiką, skatins jų poveikio zonoje esančių lokalinių centrų plėtrą.

127.3. Į teritoriją patenka IC kategorijos šalies vidinės urbanistinės integracijos ašis, papildanti IB kategorijos tarptautinių urbanistinės integracijos ašių tinklą, integruojanti regioninius centrus šalies viduje ir prijungianti juos prie tarptautinių išorinių ryšių.

128. Bendras strateginis prioritetas teikiamas silpnosioms urbanistinio karkaso dalims aktyvinti ir stiprinti. Regioninės plėtros sanglaudos principai Kauno apskrityje skelbtini ypač prioritetiniais, nes čia būdingi gyvenimo sąlygų netolygumai. Dar daug kaimo sodybų (iki 60 procentų) verčiasi be centralizuotų vandentiekio, kanalizacijos tinklų. Daugelio savivaldybių teritorijų keliai (daugiau kaip 50 procentų) – žvyrkeliai. Trūksta tiltų, dėl to

atsirado atokių, merdėjančių teritorijų – Uždubysio arealas Raseinių rajone, Užnemunės arealas aplink Darsūniškį– Jiezną.

129. Svarbiausi planuojami susisiekimo objektai:

129.1. Europinės vėžės geležinkelis – numatoma jį tiesti pro pietrytinę Kauno pusę. Būtina europinės vėžės atšaka keleiviniams traukiniams į Kauno miesto centrą, dabartinės geležinkelio stoties vietą, kur numatoma ir traukinio sustojimo vieta. Galimos ir kitos europinės vėžės atšakos į Vilnių ir Kauno tarptautinį oro uostą Karmėlavoje.

129.2. Perspektyviniai I rango magistraliniai automobilių keliai – svarbiausiomis laikomos kelio atkarpos Palemonas– Ramučiai, Karmėlavos ir Jonavos apvažiavimai, Europos prospekto tąsa ir Ringaudų apvažiavimas.

129.3. Tolimoje ateityje galimas Kauno aplinkkelis Babtai– Karmėlava ir perspektyvinis Vilniaus– Kauno kelio dublis. Taip pat numatyta galimybė rekreacinio pobūdžio keliui, leidžiančiam apvažiuoti Kauno marias iš pietinės pusės Žiezmariai– Kruonis– Taurakiemis– Kaunas.

129.4. Papildomi I rango magistraliniai automobilių keliai (rekonstruojami iš esamųjų) – pietrytinis Kauno miesto aplinkkelis, Via Baltica nuo Garliavos į Marijampolės pusę ir nuo Sitkūnų į Panevėžio pusę.

129.5. Nauji automobilių krašto keliai – Raudondvario aplinkkelis.

129.6. Perspektyviniai automobilių krašto keliai – Sitkūnai– Vilkija.

129.7. Papildomi automobilių krašto keliai (rekonstruojami iš esamųjų) – Kėdainių apvažiavimas, kelias Ringaudai– Šakiai.

129.8. Statomi tiltai – siūlomi 5 nauji tiltai, kurių konkrečios vietos tikslinamos atskirais projektais, taip pat atsižvelgiant į jų poveikį gamtinei aplinkai. Pagal svarbą prioritetinga eilė tokia:

129.8.1. Vilkijos tiltas per Nemuną, išsprendžiantis persikėlimo per upę problemą atkarpoje Kaunas– Jurbarkas ir sudarantis sąlygas Vilkijos miestelio plėtrai.

129.8.2. Tiltas per Nerį važiuojant nuo Kaišiadorių link Ukmergės, padėsiantis suaktyvinti zoną aplink trasą Jieznas– Kruonis– Kaišiadorys-Ukmergė.

129.8.3. Tiltas per Dubysą, jungiantis Raseinius ir Betygalą ir sudarantis galimybę patogiam susisiekimui tarp Raseinių ir Kėdainių.

129.8.4. Raudondvario aplinkkelio tiltas.

129.8.5. Pėsčiųjų tiltas per Nemuną Birštone.

III. EKOLOGINĖS PUSIAUSVYROS UŽTIKRINIMAS

130. Gamtinis karkasas yra itin svarbi teritorinė daugiafunkcė sistema, užtikrinanti bendrą teritorijos kraštovaizdžio stabilumą, gyvybingumą ir nenutrūkstamai jame vykstančius migracinius ryšius. Gamtinės aplinkos stabilumo užtikrinimas palaikant, formuojant ar gerinant gamtinio karkaso elementų kokybę teritorijoje savo ruožtu garantuoja didesnę teritorijos ūkinį potencialą, geresnę žmonių gyvenamąją aplinką.

131. Kraštovaizdžio ekologinio stabilizavimo pagrindas yra gamtinis karkasas. Jo paskirtis – sukurti gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, užtikrinantį kraštovaizdžio geoekologinę pusiausvyrą ir gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, sudaryti sąlygas išsaugoti biologinę įvairovę, sujungti didžiausią ekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką, gyvūnų ir augalų migracijai reikalingas teritorijas, saugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius, didinti teritorijos miškingumą, optimizuoti kraštovaizdžio urbanizacijos, technogenizacijos ir žemės ūkio plėtrą.

132. Kauno apskrities gamtinis karkasas yra neatsiejama Lietuvos gamtinio karkaso dalis, formuojanti tiek Kauno regiono, tiek Lietuvos Respublikos bendrąją erdvinę koncepciją. Bendrai Kauno apskrityje lokalizuotos gamtinio karkaso dalys užima apie 55 procentus teritorijos ploto. Jos persidengia su įvairaus apsaugos režimo konservacinėmis, intensyvaus ūkinio naudojimo, kartais ir su antropogeniškai aktyviomis (urbanizuotomis)

teritorijomis. Kauno apskrities gamtinio karkaso sistema skaidoma į šias dalis (Bendrojo (generalinio) plano 4 brėžinys „Ekologinės pusiausvyros užtikrinimas“):

132.1. Geoekologinės takoskyros (A).

132.2. Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai (B).

132.3. Migraciniai koridoriai (C).

133. Geoekologinės takoskyros (geosistemų įeigų sritys „langai“) (A) – teritorijos, jungiančios ypatinga ekologine svarba ir jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus ir požeminių vandenų intensyvaus maitinimo plotus. Jos palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą.

134. Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai (B) – teritorijos, užimančios tarpinę padėtį tarp geoekologinių takoskyrų ir migracijos koridorių, galinčios pakeisti šoninius migracijos srautus (šoninį nuotėkį), taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės ir kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms sistemoms.

135. Migraciniai koridoriai (C) – slėniai, raguvynai ir dubakloniai, kuriais vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita, augalų ir gyvūnų rūšių migracija.

136. Kauno apskrities teritorijoje nustatyti šie gamtinio kraštovaizdžio apsaugos, formavimo ir ūkinio naudojimo pobūdį nusakantys gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipai:

136.1. Išlaikomas ir saugomas esamasis natūralus kraštovaizdžio pobūdis.

136.2. Palaikomas ir stiprinamas esamasis kraštovaizdžio natūralumas.

136.3. Gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

137. Pirmasis kraštovaizdžio formavimo tipas taikomas ištisiniais miško masyvais apaugusiose gamtinio karkaso teritorijose, išsaugojusiose natūralų kraštovaizdžio pobūdį ir ekologinio kompensavimo potencialą. Šių teritorijų perspektyva susijusi su racionalaus, subalansuoto miškų ūkio tvarkymu, miškų regeneracinio potencialo išsaugojimu, rekreacinio naudojimo reguliavimu ir nustatyto režimo užtikrinimu šiose zonose įsteigtoms ypač saugomoms teritorijoms. Pagrindinė šių teritorijų naudojimo kryptis yra tausojantis miškų ūkis vykdant sanitarinius kirtimus ir netaikant plynųjų kirtimų. Veikla susijusi ir su racionaliu šalutinių miško išteklių panaudojimu. Poilsinis turizmas rekreaciniu požiūriu atraktyviose vietose ir medžioklė, derinant naudojimo pobūdį su konkrečios teritorijos naudojimo reglamentu. Mišku neapaugusiose teritorijos dalyse – ekologinio, tausojančio žemės dirbimo sistemos diegimas. Atskiriems etnografiniams regionams būdinga smulkiasklėpė daržininkystė, sodininkystė ir kitas alternatyvus verslas.

138. Antrasis kraštovaizdžio formavimo tipas lokalizuotas mišrios žemės naudmenų mozaikos teritorijose, kuriose kaitaliojasi miško ir žemės ūkio naudmenos, taip pat smarkiai pakeistos arba pažeistos gamtinės struktūros miškuose. Šių teritorijų tvarkymas yra kur kas sudėtingesnis, nes reikia suderinti esamas funkcijas ir taikyti atkuriamąsias priemones gamtinės struktūros galioms stiprinti (teritorijas apsodinti mišku). Svarbiausia šių teritorijų naudojimo kryptis yra vidutinio stambumo ir smulkusis ūkis su ganyklinės žemdirbystės (pieno ūkiai ir galvijų auginimas), daržininkystės, sodininkystės specializacijomis. Esamieji ūkiai pamažu turėtų būti orientuojami į ekologinius ar pereinamojo tipo (tvaraus ūkininkavimo) ūkius. Dalis dirbamos žemės palengva pavirs pievomis ir ganyklomis. Dalyje stambių dirbamų laukų masių bus pasodintos apsauginės želdinių grupės ir juostos, formuojamos dirbtinės pelkės (biogeninių medžiagų kaupimo baseinai). Pageidautina didinti miškingumą ten, kur nederlinga ar per drėgna žemė (su silpnai veikiančia ar neveikiančia sausinio sistema), tas vietas dirbtinai apželdinant ir savaiminės renatūralizacijos keliu.

139. Trečiasis kraštovaizdžio formavimo tipas taikytinas žmogaus veiklos (pirmiausia agrarinės) gerokai pakeistose gamtinio karkaso teritorijose. Šios zonos susiformavo dėl netolygaus žemės naudojimo, pažeidžiant ekologinę pusiausvyrą, nesilaikant racionalios gamtonaudos reikalavimų. Tai intensyvaus ūkininkavimo rezultatas, ypač skaudžiai palietęs dalį geoekologinių takoskyrų ir daugelio migracijos koridorių teritorijas. Tokie plotai

Kėdainių rajono teritorijoje sudaro apie 35 procentus visų gamtiniam karkasui priskiriamų teritorijų. Šiose zonose kraštovaizdžio formavimas susijęs su natūralios gamtinės aplinkos atkūrimu ir nauju ekologiniu požiūriu į šių teritorijų naudojimą. Būtina laipsniškai pereiti prie vidutinio stambumo tvaraus ūkio su pašarų gamybos, gyvulininkystės, augalininkystės ir sodininkystės specializacijomis. Skatintina kurti ekologinius ūkius. Šiose teritorijose būtina įveisti įvairaus dydžio želdinių juostas, grupes ar masyvus, taip pat formuoti dirbtines pelkes. Būtų tikslinga didinti naudojamų ir nenaudojamų mažai našių žemės plotų miškingumą dirbtinai juos apželdinant ir savaiminės renatūralizacijos keliu. Čia būtini didžiausi žemėnaudos struktūros pokyčiai ir žemės dirbimo sistemos pertvarkymo mastai.

IV. MIŠKŲ ŪKIO TERITORIJŲ VYSTYMAS

I. APSKRITIES MIŠKŲ POTENCIALO TERITORINIAI YPATUMAI

140. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane įvertinus perspektyvinį miškų naudojimo intensyvumą ir teritorijų miškingumą, buvo nustatyti strateginės miškininkystės plėtros zonos ir pozoniai.

141. Kauno apskrities teritorija patenka į dvi miškų plėtros zonas: Vidurio Lietuvos mišrių lapuočių-spygliuočių miškų zoną ir Vidurio Aukštaitijos– Šiaurės vakarų Dzūkijos našių mišrių spygliuočių-lapuočių miškų zoną (Bendrojo (generalinio) plano 5 brėžinys „Miškų ūkio teritorijos vystymas“).

142. Vidurio Lietuvos mišrių lapuočių-spygliuočių zonoje išskiriami du pozoniai, į kuriuos patenka Kauno apskrities teritorijos:

142.1. Vidurio Lietuvos mišrių lapuočių-spygliuočių miškų zonos Vakarų Aukštaitijos našių mišrių lapuočių-eglės miškų pozonis (4.2). Pozonyje vyrauja minkštųjų lapuočių medynai (60 procentų): beržynai sudaro 34– 39 procentus, juodalksnynai – 18 procentų, drebulynai 6 procentus. Daugiau kaip trečdalis medynų – spygliuočiai, (daugiausia eglynai – 30 procentų). Vidutinis medynų tūris 1 hektaro plote – 173 kub. metrai, brandžių medynų – 270 kub. metrų. Pozoniui būdingi nemaži žemdirbystei nelabai tinkami plotai, daug tarpumiškių. Pozonyje esamas miškingumas – apie 27 procentus. Šiame pozonyje miškingumą galima padidinti 4,4 procento. Pozonyje I grupės miškų nėra, II grupės miškai užima 6 procentus, III grupės miškai – 8 procentus, IV grupės miškai – 86 procentus.

142.2. Vidurio Lietuvos mišrių lapuočių-spygliuočių miškų zonos Suvalkijos našių ir labai našių spygliuočių-lapuočių miškų pozonis (4.3). Pozonyje pušynai užima 43 procentus medynų ploto, eglynai – 26 procentus, ąžuolynai – 2 procentus, uosynai – 1 procentą. Kitų medžių rūšių medynai auga nedideliuose plotuose. Vidutinis medynų tūris 1 hektaro plote – 246 kub. metrai, brandžių medynų – 322 kub. metrai. Pozonyje I grupės miškai užima 0,9 procento, II grupės (ekosistemų apsaugos ir rekreaciniai želdynai) miškai – 13 procentų, III grupės miškai – 6 procentus, IV grupės miškai – 80 procentų. Pagal tvarumo rodiklius miškai yra našūs, stabilios būklės, vyrauja savaiminiai, mišrieji medynai, gausu biologinės įvairovės elementų, kertinių miško buveinių. Pozonio miškingumas – apie 30 procentų. Jame miškingumą prognozuojama padidinti 1,4 procento.

143. Vidurio Aukštaitijos– Šiaurės vakarų Dzūkijos našių mišrių spygliuočių-lapuočių miškų zonoje išskiriami du pozoniai, į kuriuos patenka Kauno apskrities teritorijos:

143.1. Vidurio Aukštaitijos– Šiaurės vakarų Dzūkijos našių mišrių spygliuočių-lapuočių miškų zonos Vidurio Aukštaitijos našių mišrių spygliuočių-lapuočių miškų pozonis (5.1). Pozonyje pušynai užima 37 procentus medynų ploto, eglynai – 27 procentus, ąžuolynai – 4 procentus, uosynai – 2 procentus, beržynai – 19 procentų, juodalksnynai – 8 procentus, drebulynai – 4 procentus. Kitų medžių rūšių medynai (klevynai, liepynai) auga nedideliuose plotuose. Vidutinis medynų tūris 1 hektaro plote – 213 kub. metrų, brandžių medynų – 297 kub. metrai. Pozonyje I grupės (rezervacinių) miškų nėra, II grupės miškai užima 13 procentų, III grupės miškai – 9 procentus, IV grupės miškai – 88 procentus. Pozonio miškingumas –

apie 34 procentus. Jame miškingumą prognozuojama padidinti 6 procentais. Pagal tvarumo rodiklius miškai yra našūs, stabilios būklės, vyrauja savaiminiai, mišrūs medynai, gausu biologinės įvairovės elementų, kertinių miško buveinių.

143.2. Vidurio Aukštaitijos– Šiaurės vakarų Dzūkijos našių mišrių spygliuočių-lapuočių miškų zonos Šiaurės vakarų Dzūkijos našių pušies-eglės miškų pozonis (5.2). Pozonyje vyrauja spygliuočių medynai (68 procentai): pušynai sudaro 41 procentą, eglynai – 26 procentus visų medynų ploto. Daugiau kaip ketvirtadalis medynų – minkštieji lapuočiai. Beveik pusė iš jų – beržynai (48 procentai). Vidutinis medynų tūris 1 hektaro plote – 248 kub. metrai, brandžių medynų – 331 kub. metras. Pozonyje I grupės (rezervacinių) miškų nėra, II grupės miškai užima 13 procentų, III grupės miškai – 23 procentus, IV grupės miškai – 64 procentus. Pozonio miškingumas – apie 27 procentus. Jame miškingumą prognozuojama padidinti 4 procentais.

144. Pagal valstybinę miškų apskaitą 2005 metais miško žemės plotas Lietuvoje buvo 2 091,2 tūkst. hektarų ir užėmė 32 procentus šalies teritorijos. Nuo 1998 metų miško žemės plotas padidėjo 112,8 tūkst. hektarų, o šalies miškingumas išaugo 1,7 procento. Duomenys pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Miško žemės naudmenos pagal nuosavybę

Miškų urėdija	Bendras miško žemės plotas, hektarais	Valstybinės reikšmės miškai	Privatūs ir kiti miškai
Dubravos	18 074,4	13 612,6 ha / 75,3 proc.	4 461,8 ha / 24,7 proc.
Jonavos	37 617,4	22 079,9 ha / 58,7 proc.	15 537,5 ha / 41,3 proc.
Kaišiadorių	46 635,1	25 859,8 ha / 55,5 proc.	20 775,3 ha / 44,5 proc.
Kauno	25 682,8	16 313 ha / 63,5 proc.	9 369,8 ha / 36,5 proc.
Kėdainių	43 345,1	21 558,4 ha / 49,7 proc.	21 786,7 ha / 50,3 proc.
Prienų	31 578	19 962,7 ha / 63,2 proc.	11 615,3 ha / 36,8 proc.
Raseinių	41 674,2	19 113,6 ha / 45,9 proc.	22 560,6 ha / 54,1 proc.
Iš viso	244 607	138 500 hektarų	106107 hektarai

145. Kauno apskrities miškingumas – 29,5 procento (didžiausias miškingumas Alytaus apskrityje – 49 procentai). Kauno apskrityje sutelkta 44,7 mln. kub. metrų medienos (didžiausi medienos tūriai sutelkti Vilniaus apskrities miškuose – 82,2 mln. kub. metrų). Vidutinis medynų tūris Kauno apskrityje 1 hektaro plote siekia 197 kub. metrus. Duomenys pateikti 4 lentelėje.

4 lentelė. Miško želdinimo ne miško žemėje apimtis 2004– 2020 metais*

Eil. Nr.	Kauno apskritis	Miškingumas 2004 metais, procentais	Potencialus miškingumo padidėjimas, procentais
1.	Jonavos	38,9	2,7
2.	Kaišiadorių	30	10,2
3.	Kauno	29,7	1,4
4.	Kėdainių	24,2	0,1
5.	Prienų	27,1	4,4
6.	Raseinių	21,2	2,3
	Iš viso apskrityje	27,7	3,1

*Lentelė sudaryta pagal Lietuvos miškingumo didinimo programą.

146. Lietuvos miškingumas didinamas vadovaujantis Lietuvos miškingumo didinimo programa, patvirtinta aplinkos ministro ir žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 616/471 (Žin., 2003, Nr. [1-10](#)).

147. Žemės ūkio paskirties žemės parinkimo miškui įveisti prioritetai nustatyti siekiant ekologinio efekto, todėl pirmiausia reikia apželdinti tokias laisvas valstybinio fondo žemes:

147.1. nederlingus smėlio dirvožemius;

147.2. rišlaus smėlio ir žvyro dirvožemius kalvotame ir banguotame reljefe (kai šlaito statusas didesnis nei 4 procentai);

147.3. priesmėlio, priemolio ir molio dirvožemius statesniuose negu 15 laipsnių kalvų šlaituose ir lėkštesnių bei ilgų šlaitų vietose, įrengiant vandenį sulaikančias juostas;

147.4. upių ir ežerų šlaitus, statesnius kaip 10 laipsnių, o tais atvejais, kai šlaitas priartėja prie pat upės vagos ar ežero, – statesnius kaip 6 laipsniai;

147.5. griovas ir priegriovines juostas;

147.6. ežerų, upių ir upelių krantus, taip pat prievagines salpų dalis, ypač su ardomais krantais; kitą žemės ūkiui nenaudojamą žemę;

147.7. dalį žemės ūkio naudmenų, neatsparių defliacijos poveikiui, veisiant laukų apsaugines juostas;

147.8. pažeistas pelkes;

147.9. ekologinį stabilumą užtikrinančias (mažo miškingumo) teritorijas.

148. Biologinės įvairovės, kultūros paveldo išsaugojimo, gausinimo ir kraštovaizdžio stabilumo išsaugojimo tikslais gali būti paliktos neželdintos kai kurios pelkės, aikštės, mažų upelių ir kitų vandens telkinių pakrantės, sklypai, kurie gali būti išskirti kaip saugomos teritorijos, taip pat vietos, kuriose galima įveisti mišką.

149. Miškingumo didinimą sąlygoja didėjantys rekreacijos, turizmo ir estetiško natūralaus kraštovaizdžio išsaugojimo poreikiai, įpareigojantys pirmiausia plėsti miškų plotus rekreacinio prioriteto arealuose, prie miestų, kai kurių vandens telkinių, kelių, gerinti kultūros vertybių apsaugą ir naudojimą.

150. Pagrindiniai miškingumo didinimą sąlygojantys veiksniai yra:

150.1. dideli nenašios, apleistos ir pažeistos žemės plotai;

150.2. būtinybė gerinti ekologines ir aplinkosaugines sąlygas.

151. Svarbesnieji miškingumo didinimą stabdantys veiksniai yra tai, kad nebaigta žemės reforma, ne visur parengtos savivaldybių teritorijų miškų išdėstymo schemos, ribotos galimybės gauti finansinę paramą iš valstybės, nepalankios kai kurių miško įveisimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos.

II. MIŠKŲ TERITORIJŲ NAUDOJIMO KRYPTIS

152. Bendrajame (generaliniame) plane miškininkystės plėtra numatoma atsižvelgiant į pagrindinius Lietuvos miškų vystymo tikslus:

152.1. Daugiatikslės ir miško išteklius tausojančios miškų ūkio veiklos užtikrinimas suderinant ekonomines, socialines ir ekologines miškų funkcijas.

152.2. Apskrities miškingumo didinimas.

152.3. Biologinės įvairovės miškuose išsaugojimas ir miškų rekreacinio potencialo didinimas.

152.4. Šalies pramonės ir gyventojų aprūpinimas mediena.

153. Svarbiausias miškų teritorijų naudojimo tikslas – miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio vystymo principais.

154. Nustatytos svarbiausios miškotvarkinio planavimo tvaraus miškų ūkio kryptys:

154.1. Išlaikyti miškų ūkio paskirties žemę ir geriau ją išnaudoti.

154.2. Skatinti daugiatislį miško naudojimą siekiant reikiamo balanso tarp įvairių visuomenės poreikių, ypač daug dėmesio skirti ekologiškai jautrioms vietoms, retoms, saugomoms ekosistemoms, kartinėms buveinėms, natūraliems medynams su endeminėmis ir nykstančiomis rūšimis.

154.3. Plėtoti miško apsaugines funkcijas, ypač dirvožemio ir vandens apsaugos.

154.4. Projektuoti miško atkūrimo priemones, pirmenybę teikti natūraliam žėlimui ir vietinėms medžių rūšims.

155. Miškininkystės plėtrą numatoma teritoriškai diferencijuoti atsižvelgiant į:

155.1. gamtinį žemės ir miškų našumą;

155.2. esamą miškingumą ir jo didinimo potencialą;

155.3. vyraujančių medynų formuojančių vietinių medžių rūšių paplitimą;

155.4. miškų apsauginę svarbą.

III. MIŠKŲ ŪKIO PLĖTRA

156. Valstybinis miškų ūkis – tai moderni miškų ūkio sritis, gausinanti miško išteklius ir racionaliai juos naudojanti, turinti išplėtotą infrastruktūrą ir kvalifikuotus darbuotojus, teikianti darbo vietas ir kurianti aplinką, atitinkančią dabarties ir ateities lūkesčius, orientuota į viešųjų interesų tenkinimą.

157. Kauno apskrities teritorijoje yra 7 urėdijos (Kauno, Kaišiadorių, Jonavos, Kėdainių, Raseinių, Prienų urėdijos ir Dubravos eksperimentinė mokomoji miškų urėdija), kurių teritorijose yra sveiki, ekologiškai tvarūs, ekonomines, ekologines ir socialines funkcijas atliekantys miškai, suskirstyti pagal naudojimo prioritetus į grupes:

157.1. Ūkiniai miškai (paskirtis – žaliavinė), auginami ir tvarkomi industriniu miškininkavimo režimu.

157.2. Ūkiniai miškai (paskirtis – daugiatislė), auginami ir tvarkomi ekosisteminio socialiai orientuoto kraštovaizdžio formavimo režimu.

157.3. Ekosistemų apsaugos ir apsauginiai miškai (pirminė paskirtis – atlikti ekologines funkcijas), auginami ir tvarkomi natūralaus miško auginimo miškininkavimo režimu.

157.4. Rekreaciniai miškai (pirminė paskirtis – sudaryti palankias sąlygas žmonių poilsiui), auginami ir tvarkomi ekosisteminio miško parkų formavimo režimu.

158. Plėtojant miškų ūkį, būtina užtikrinti miško ekosistemų formavimą, jų tvarumą ir bioįvairovės išsaugojimą gamtinės aplinkos dinaminės pusiausvyros sistemoje; optimizuoti miško išteklių naudojimą ir didinti ekonominį veiksmingumą miškų ūkio kokybės valdymo sistemos pagrindu; tobulinti miškų ūkio valdymo, organizavimo ir ekonominio reguliavimo sistemą siekiant užtikrinti kompleksinį, tvarų ir darnų miškininkavimą.

159. Kauno apskrities urėdijų vidinės miškotvarkos projektuose numatyta:

159.1. Miškų naudojimo rekreaciniams tikslams intensyvinimas.

159.2. Racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas, miškų produktyvumo didinimas, auginamos medienos kokybės gerinimas.

159.3. Miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas, miško auginimo sąnaudų mažinimas.

159.4. Miškų ekosistemų tvarumo užtikrinimas.

159.5. Biologinės įvairovės išsaugojimas ir gausinimas, miškų sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos gerinimas.

159.6. Ūkininkavimo saugomų teritorijų miškuose reglamentavimas pagal šių teritorijų tikslus ir uždavinius; pažangiausių šalies ir užsienio technologijų, techninių priemonių ir miškų mokslo pasiekimų diegimas į miškų ūkio gamybą ir miškininkystę, mokslinių tyrimų bazės palaikymas.

159.7. Apaugusio mišku (medynų) ploto didinimas.

159.8. Miškingumo plėtra.

160. Miškų išsaugojimas, naujų tvarių miškų veisimas ir subalansuotas, tausojantis jų naudojimas yra tarptautiniu mastu pripažinta prioritetinga miškų ūkio plėtros strateginė nuostata.

161. Atsižvelgiant į miškų priskyrimą miškų grupėms, miškų urėdijų vidiniuose miškotvarkos projektuose nustatyti šie ūkininkavimo uždaviniai:

161.1. Mk – I grupės rezervaciniams miškams – palikti miškus natūraliai augti.

161.2. Ms – IIA grupės (ekosistemų apsaugos) miškams – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus.

161.3. Mr – IIB grupės (rekreaciniams) miškams – formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką.

161.4. Mgr – III grupės (apsauginiams) miškams – formuoti produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas.

161.5. Mū – IV grupės (ūkiniams) miškams – laikantis aplinkosaugos reikalavimų, formuoti produktyvius medynus, nepertraukiamai tiekti medieną.

162. Sprendinių įgyvendinimo prioritetai:

162.1. Miškų plotų didinimas pirmiausia projektuojamose naujose rekreacinio naudojimo teritorijose (priemiestinėse zonose, upių ir kitų vandens telkinių pakrančių zonose).

162.2. Miškų išteklių inventorizavimas miškų urėdijų teritorijose sklypiniu metodu, kiekybinių ir kokybinių miško našumo, ūkinės ir gamtinės būklės rodiklių nustatymas.

162.3. Miškų išsaugojimas, naujų tvarių miškų veisimas ir subalansuotas, tausojantis jų naudojimas.

162.4. Sąlygų naudoti miško žemę kitiems gyventojų poreikiams (medžioklei, turizmui, miško išteklių naudojimui) sudarymas. Skatinti efektyvų ir racionalų miško išteklių naudojimą, biologinės įvairovės miškuose išsaugojimą, rekreacinio miškų potencialo didinimą.

162.5. Tobulinti ūkininkavimo sistemą, siekti, kad miškų urėdijos ir privatūs ūkiai mišką naudotų efektyviai ir racionaliai, kad stambėtų privatūs ūkiai. Privačių ūkių miškų tvarkymui remti miškų valdytojų kooperatyvų steigimą ir veiklą.

V. ŽEMĖS ŪKIO TERITORIJŲ VYSTYMAS

163. Žemės ūkio teritorijų vystymo ir naudojimo tikslai:

163.1. Specializuoti žemės ūkio ir kitas ūkio šakas pagal vietos potencialo ir rinkos poreikio ypatumus, išsaugant tradicines bioprodukcinio ūkio kryptis ir didinant bendrąją veiklos įvairovę.

163.2. Skatinti rekonstruoti melioracijos sistemas.

163.3. Skatinti išsaugoti ir gerinti derlingų dirvožemių našumą.

163.4. Skatinti plėtoti žemės ūkio funkcionavimui būtinus infrastruktūros objektus.

163.5. Užtikrinti aplinkos apsaugą ir išsaugoti biologinę įvairovę.

163.6. Užtikrinti racionalų teritorinį bioprodukcinio ūkio šakų raidos balansą.

163.7. Skatinti apsodinti mišku žemdirbystei netinkamus ir eroduojamus žemės plotus.

163.8. Skatinti alternatyvią veiklą (kaimo turizmą, miškų sodinimą, žuvininkystę, amatus ir kitą ne žemės ūkio verslą) nepalankių ūkininkavimo sąlygų teritorijose.

164. Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinius Kauno apskrities teritorija priskirta 5 skirtingoms agrarinių teritorijų potencialo zonoms:

164.1. Baltijos kalvyno;

164.2. Aukštaitijos ir Dzūkijos plynaukščių;

164.3. Vidurio Lietuvos;

164.4. Žemaitijos plynaukščių;

164.5. Žemaitijos kalvyno.

165. Rekomenduojamas žemės ūkio specializacijos pozones, ūkių specializaciją augalininkystėje ir gyvulininkystėje iliustruoja Bendrojo (generalinio) plano 6 brėžinys „Žemės ūkio teritorijų vystymas“.

166. Saugomose teritorijose ir jų buferinėse zonose galioja tų teritorijų tvarkymo planuose nustatyti reglamentai.

VI. REKREACIJA

167. Kauno apskrities turistinės zonos vertinamos pagal šiuos parametrus:

167.1. teritorijos ar objekto patrauklumas (pagal paskirtį, vertingumą);

167.2. teritorijos ar objekto žinomumas (ilgalaikis informavimas, informacinės rodyklės);

167.3. teritorijos ar objekto pasiekiamumas (patogiu transportu);

167.4. teritorijos arba objekto būklė (išvaizda, sutvarkymo laipsnis);

167.5. aplinkinės infrastruktūros būklė (informacijos teikimas, tualetai, poilsio ir specialiosios aikštelės, aplinkos tvarkymo elementai – suoliukai, aptvarai, stoginės ir kita).

168. Kauno apskrities aukščiausiosios kategorijos turistinės zonos yra šios:

168.1. Kauno Senamiestis (U-15) ir Naujamiestis (U-30). Jų plotas sudaro 430 hektarų. Tai labiausiai turistų lankoma vieta Kauno apskrityje. Ji surenka didžiausią balų skaičių pagal 151 punkte nurodytus parametrus.

168.2. Kauno tvirtovės statiniai. Šis kompleksas yra labai vertingas kaip viena iš nedaugelio išlikusių XIX amžiaus pabaigos miestų fortifikacinių sistemų. Jo naudoti turizmo reikmėms šiuo metu negalima, kadangi forto statiniai apleisti, naudojami sandėliams. Prie fortų nėra privažiuojamųjų kelių. Tai galėtų būti perspektyvinis turizmo objektas, tačiau reikia įdėti labai daug lėšų fortams sutvarkyti.

168.3. Birštono kurortas – dar viena turistų gausiai lankoma vietovė. Jis labai gerai įvertintas pagal 151 punkte nurodytus parametrus. Birštonas garsus savo mineralinio vandens gydyklomis ir sanatorijomis. Turistai čia atvažiuoja pasigydyti ir pailsėti. Birštone kasmet vyksta džiaz festivaliai, į kuriuos suvažiuoja daug svečių iš visos Lietuvos ir užsienio. Birštonas įsikūręs Nemuno kilpų regioniniame parke, ir turistai labai mėgsta lankytis Birštoną juosiančiuose miškuose.

168.4. Rumšiškio liaudies buities muziejus. Kaip ir Birštonas, jis labai gerai įvertintas pagal 167 punkte nurodytus parametrus. Muziejus priima daug užsienio svečių, kurie domisi lietuvių etnografinėmis sodybomis, buitimi, papročiais. Ypač daug turistų lankosi vasarą ir etnografinių ar religinių švenčių – Užgavėnių, Joninių, Žolinės – metu.

168.5. Kauno marių regioninis parkas yra mėgstamas vietinių turistų. Tai perspektyvi turizmo zona, turinti didelį rekreacinio turizmo potencialą. Kai kurios teritorijos sutvarkytos patenkinamai, tačiau reikės įdėti daug lėšų, kad Kauno marių regioninis parkas taptų aukšto lygio turizmo verslo zona.

168.6. Kėdainių senamiestis. Tai ateityje perspektyvi kultūrinio turizmo zona, jau dabar sėkmingai besiplėtojanti.

168.7. Nemuno kilpų regioninis parkas. Perspektyvi rekreacijos gamtoje vieta kartu su Birštono kurortu, tačiau reikia įdėti daug lėšų į infrastruktūros plėtrą, taip pat surasti patrauklių turizmo formų.

168.8. Nemuno, Neries ir kitų upių pakrantės. Tai perspektyvios rekreacinio turizmo zonos. Paupiuose yra daug jaukių kurortinių ir šiaip gražių miestelių, kuriuose gera ilsėtis. Tai Kačerginė, Kulautuva, Paštuva, Bružė, Vilkija, Zapyškis. Kol kas turizmo infrastruktūra nėra pakankamai išplėtotą.

168.9. Kauno apskrityje esančios kultūros paveldo vertybės. Jos nesudaro vientisų turizmo zonų, išskyrus jau minėtąsias, tačiau gali papildyti esamas zonas arba būti kaimo turizmo programų papildiniais. Kauno miesto savivaldybei atitenka 627 turistinio arealo objektai.

169. Tinkamiausios vietos kurtis kaimo sodyboms yra Nemuno, Neries, Nevėžio, Dubysos upių pakrantėse, taip pat greta didelių, tinkamų rekreacijai Kazlų Rūdos, Kleboniškių, Jonavos ir Kaišiadorių rajonų miškų. Kaimo turizmas turėtų pasinaudoti automagistralių artumu; galėtų būti steigiami pakelės nakvynės namai ir panašiai (Bendrojo (generalinio) plano 7 brėžinys „Rekreacinių teritorijų vystymas“).

VII. KULTŪROS PAVELDO TERITORIJŲ NAUDOJIMAS IR APSAUGA

170. Kultūros paveldo vertybių teritorijų apsaugai užtikrinti numatyta:

170.1. Išsaugoti ir perduoti ateities kartoms nekilnojamojo kultūros paveldo objektus kaip vieną iš svarbiausių savitumo ir raidos požymių.

170.2. Užtikrinti nuoseklų kultūros paveldo objektų teritorijų tvarkymą bendroje darnioje (tvarioje) apskrities raidoje, integruojant kultūros ir gamtos paveldo teritorinę apsaugą.

170.3. Plėtoti saugomų objektų tinkamą panaudojimą, užtikrinantį nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų išlikimą.

171. Nekilnojamosios kultūros vertybės, sudarančios Kauno apskrities funkcinę kultūros paveldo struktūrą, yra bendrosios kraštovaizdžio formavimo politikos objektas. Išsaugoti, atgaivinti ir tinkamai panaudoti kultūros paveldą ypač svarbu apskrities identitetui tiek šalies, tiek Europos Sąjungos, tiek ir platesnėje erdvėje. Svarbiausieji veiksniai, turintys įtakos kultūrinės vertės kraštovaizdžio formavimui apskrities teritorijoje, yra šie:

171.1. Kraštovaizdžio vizualinėje struktūroje esančių nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorinė sklaida.

171.2. Kultūros paveldo reikšmingumą lemiančių vertingųjų savybių tipų apsaugos teritoriniai prioritetai.

171.3. Istorikai susiklosčiusių kultūrinio kraštovaizdžio erdvinių struktūrų išlikimas.

171.4. Tradicinės architektūros paveldo regioniniai savitumai. Kauno miesto kultūros paveldo objektams sprendiniai nepateikti, jo vystymosi ir plėtros gairės ir kryptis apibrėžia Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Kauno miesto tarybos 2003 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. T-242.

172. Bendrojo (generalinio) plano nekilnojamojo paveldo sprendinių dalyje (8 brėžinys „Kultūros paveldo teritorijų vystymas ir apsauga“) nurodyti teritoriniai kultūros paveldo objektai, reikšmingi kultūriniam kraštovaizdžiui, taip pat reprezentuojantys apskritį pavieniai nedidelę teritoriją užimantys objektai, reikšmingiausi Kauno apskrityje kultūros paveldo objektai, ryškiausiai atstovaujantys regiono kultūros paveldui. Tai daugiausia archeologinio paveldo objektai ir statinių kompleksai. Kraštovaizdžio apsaugai reikšmingiausių apskrities teritorijos nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų, paskelbtų saugomais valstybės, sąrašas pateikiamas minėtame 8 brėžinyje „Kultūros paveldo teritorijų vystymas ir apsauga“. Reikšmingiausiais laikytini į Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registrą (toliau vadinama – Kultūros vertybių registras; registras) įtraukti teritoriniai nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, pasižymintys menine ar / ir kraštovaizdine verte. Tai urbanistinės archeologinės vertybės – piliakalniai ir gynybos įrenginiai, statinių kompleksai ir statiniai (išskyrus turinčius tik istorinę vertę), laidojimo vietos, atspindinčios valstybės kultūros ir istorijos raidą. Reikšmingiausi objektai pasižymi ryškiausiu vizualiniu poveikiu kraštovaizdyje, teritorinė apsauga būtina jų kultūrinei vertei išsaugoti.

173. Nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių sąrašai turi būti pateikiami savivaldybių teritorijų bendruosiuose planuose. Visos saugomų objektų vertingosios savybės, teritorijos ir apsaugos zonų ribos turi būti nurodomos kultūros paveldo objektų apsaugos reglamentuose, nustatančiuose šių objektų tvarkymo ir naudojimo sąlygas. Kol individualūs reglamentai nėra sudaryti, kultūros paveldo objektai tvarkomi ir naudojami pagal tipinius nekilnojamųjų kultūros vertybių grupių apsaugos reglamentus. Priimtas kultūros ministro 2005 m. balandžio

19 d. įsakymas Nr. IV-154 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo objekto pavyzdinio apsaugos reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [57-1965](#)).

I. NEKILNOJAMŲJŲ KULTŪROS PAVELDO VERTYBIŲ TERITORINĖ SKLAIDA KRAŠTOVAIZDYJE

174. Nekilnojamosios kultūros vertybės, sudarančios apskrities funkcinę kultūros paveldo struktūrą, yra bendrosios kraštovaizdžio formavimo politikos objektas. Kultūros paveldo išsaugojimas, atgaivinimas ir tinkamas naudojimas ypač svarbus apskrities tapatumui puoselėti tiek šalies, tiek Europos Sąjungos, tiek platesnėje erdvėje. Svarbiausi veiksniai, lemiantys kultūrinės vertės kraštovaizdžio formavimą apskrities teritorijoje:

174.1. Kultūros paveldo svarbą lemiančių vertingųjų savybių tipų apsaugos teritoriniai prioritetai.

174.2. Istoriskai susiklosčiusių kultūrinio kraštovaizdžio erdvinių struktūrų išlikimas.

174.3. Kraštovaizdžio vizualinėje struktūroje esančių nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorinė sklaida.

174.4. Tradicinės architektūros paveldo regioniniai savitumai.

175. Apskrities teritorijoje išskirtos šios vietovės, turinčios kultūrinės vertės požymių ir patenkančios į kultūros paveldo objektų arealus ir sankaupas:

175.1. Archeologinio kultūros paveldo vietovės; gausiausių svarbiausiųjų paveldo objektų grupę sudaro archeologinės vietos (225 objektai). Archeologinių vietų sąrašė vyrauja piliakalniai (108 objektai), 49 iš jų yra kompleksiniai deriniai su senovės gyvenvietėmis. Kitas archeologines vietas sudaro pilkapynai ir pavieniai pilkapiai (4 objektai), senovės gyvenvietės (25 objektai).

175.2. Urbanistinės kultūros paveldo vietovės. Kultūros vertybių registro sąrašuose įtrauktos ir saugomomis paskelbtos šios urbanistinės vietovės: Kėdainių senamiestis, Kruonio miestelio istorinė dalis. Pagal dvarų architektūros paveldo regionines ypatybes Kauno apskritis patenka į Vidurio Lietuvos zoną. Kultūros vertybių registre neatspindima etnoarchitektūra – ši paveldo rūšis mažai ištirta ir sparčiai nyksta.

175.3. Statinių kompleksai, tarp kurių reikšmingiausios yra buvusių dvarų sodybos (11 objektų); sakralinių statinių kompleksų yra 6 objektai, specifinių objektų – 5 (arklių pašto stotys, kalėjimas, alaus darykla).

175.4. Statiniai, iš jų 6 – sakraliniai, 9 – buvusios Kauno tvirtovės gynybiniai objektai. Kiti statiniai – įvairios paskirties (iš jų 4 fortus reikėtų pervesti į statinių kompleksus).

176. Teritorinį nekilnojamąjį kultūros paveldą sudaro vizualiniu požiūriu išraiškingiausios, tautos ir valstybės kultūros vystymąsi atspindinčios kultūros paveldo teritorijos. Didžiausia kultūrine verte ir išskirtiniu vaidmeniu kraštovaizdyje pasižymintys objektai yra įtraukti į Kultūros vertybių registro sąrašus ir paskelbti saugomais valstybės.

177. Didesnėje Kauno apskrities teritorijos dalyje vyrauja kraštovaizdis su išlikusiais pavieniais istorinių tipų kraštovaizdžio elementais. Valakinio kraštovaizdžio fragmentai praradę dominuojantį vaidmenį. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane apibrėžti susidarę kultūros paveldo vertybių arealai su minimalia istorinio paveldo persvara, taip pat arealai su minimalia kultūros raiškos paveldo persvara. Dominuojančio kultūros raiškos paveldo arealai išsidėstę miestuose, miesteliuose, buvusių dvarų sodybose.

178. Kultūros paveldo teritorijos Kauno apskrityje pasiskirsto taip:

178.1. Archeologinės vertybės dominuoja visoje apskrityje, ypač Kauno, Kaišiadorių, Prienų rajonuose.

178.2. Šiaurės vakarinėje (Raseinių rajonas) dalyje dominuoja archeologinės vertybės, statinių kompleksai ir dvarų sodybos.

178.3. Šiaurinėje dalyje (Kėdainių rajonas) dominuoja statinių kompleksų (dvarų) statinių paveldo vertybės; archeologijos paveldo objektai čia išsidėstę kur kas rečiau.

178.4. Regiono savitumą lemia upių (Nemuno, Neries, Nevėžio, Dubysos) slėniuose esančios archeologijos vertybės, glaudžiai susijusios su vaizdingu kraštovaizdžiu. Upių slėniuose arba greta jų daugiausia išlikę ir kitų kultūros paveldo objektų. Duomenys apie apskrities teritorijos kultūros paveldo objektų arealus ir sankaupas pateikti 5 lentelėje.

5 lentelė. Apskrities teritorijos kultūros paveldo objektų arealai ir sankaupos

Eil. Nr.	Pavadinimas	Dominuojantys objektai
	I. AREALAI	
1.	Raudondvario– Zapyškio–Vilkijos	mišraus pobūdžio: archeologiniai, urbanistiniai objektai, statinių kompleksai, statiniai
2.	Kalvių– Darsūniškio– Kruonio	mišraus pobūdžio: archeologiniai, urbanistiniai objektai, statiniai
3.	Prienų– Birštono– Jiezno	mišraus pobūdžio: archeologiniai, urbanistiniai objektai, statiniai
	II. SANKAUPOS	
4.	Gėluvos– Ariogalos	archeologiniai objektai
5.	Betygalos– Kudonių	archeologiniai, urbanistiniai objektai, statiniai
6.	Raseinių	mišraus pobūdžio: urbanistiniai objektai, statinių kompleksai, statiniai
7.	Milašaičių– Ročiškės	archeologiniai objektai
8.	Dotnuvos– Akademijos	mišraus pobūdžio: urbanistiniai objektai, statinių kompleksai
9.	Lančiūnavos– Stasinės	statinių kompleksai (buv. dvarų sodybos)
10.	Lapių– Karmėlavos	mišraus pobūdžio: archeologiniai objektai, statiniai
11.	Betygalos	archeologiniai objektai
12.	Jonavos	mišraus pobūdžio: urbanistiniai objektai, statinių kompleksai
13.	Ruklos– Upninkų	archeologiniai objektai
14.	Mikalaučiškės– Paparčių	archeologiniai objektai
15.	Žaslių– Gilučių	mišraus pobūdžio: urbanistiniai objektai, statiniai
16.	Žiežmarių	mišraus pobūdžio: urbanistiniai objektai, statiniai, statinių kompleksai
17.	Ringailių– Nemaitonių	archeologiniai objektai
18.	Noreikiškių– Pieštuvėnų	archeologiniai objektai
19.	Stakliškių	mišraus pobūdžio: urbanistiniai objektai, statinių kompleksai
20.	Dovainonių	archeologiniai objektai
21.	Žeimių	mišraus pobūdžio: statinių kompleksai, statiniai
22.	Surviliškio	statinių kompleksai
23.	Čekiškės	mišraus pobūdžio: urbanistiniai objektai, statiniai, statinių kompleksai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Dominuojantys objektai
24.	Krakių	mišraus pobūdžio: urbanistiniai objektai, statiniai
25.	Šiluvos	mišraus pobūdžio: urbanistiniai objektai, statinių kompleksai, statiniai
26.	Apytalaukio	statinių kompleksai

II. KULTŪROS PAVELDO TERITORINIAI PRIORITETAİ

179. Tvarkymo prioriteto zonos apskrityje:

179.1. Kauno rajone – archeologinių vietų, urbanistinių, statinių kompleksų, statinių apsaugos prioriteto zona.

179.2. Kėdainių rajone – dvarų sodybų, statinių kompleksų, statinių apsaugos prioriteto zona.

179.3. Jonavos rajone – dvarų sodybų, statinių, dalinio archeologinių objektų apsaugos prioriteto zona.

179.4. Kaišiadorių rajone – archeologinių, urbanistinių vietų, dalinio dvarų sodybų, statinių apsaugos prioriteto zona.

179.5. Raseinių rajone – archeologinių vietų ir dalinio urbanistinių objektų, statinių ir statinių kompleksų paveldo apsaugos prioriteto zona.

179.6. Prienų rajone – archeologinių vietų, dalinio dvarų ir statinių urbanistinių objektų paveldo apsaugos prioriteto zona.

179.7. Birštono savivaldybėje – archeologinių vietų, urbanistinių objektų, dalinio dvarų ir statinių paveldo apsaugos prioriteto zona.

180. Saugomų objektų teritorijos, saugomos vietovės, apsaugos zonos tvarkomos ir veikia jose plėtojama pagal bendrojo ir specialiojo teritorijų planavimo bei strateginio planavimo dokumentus ir jais nustatomus paveldosaugos reikalavimus, parengtus vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis. Nekilnojamiesiems kultūros paveldo objektams, patenkančioms į rekreacinių arealų zoną, jų panaudojimo prioritetą teikiamas rekreacinei funkcijai, nustačius jų apsaugos zonas, kurias reglamentuoja kultūros paveldo objektų teritorijas ar jų zonas nustatantys specialieji planai. Dauguma kultūros paveldo objektų išsidėstę Nemuno, Neries, Nevėžio, Dubysos upių slėniuose, Kauno marių, Nemuno kilpų regionuose, parkuose. Šiose teritorijose kultūros paveldo vertybės glaudžiai susijusios su gamtos vertybėmis ir sudaro gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio visumą.

181. Kultūros paveldo naudojimo ir išsaugojimo sprendinių prioritetai:

181.1. Išsaugoti ir tinkamai naudoti apskrities teritorijoje esantį kultūros paveldą.

181.2. Aktyviai dalyvauti rengiant kultūros paveldo apsaugos specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus ir tikslines programas.

181.3. Parengti apskrities kultūros paveldo apsaugos ir naudojimo specialųjį planą.

181.4. Plėtoti kultūrinį turizmą – rengti atitinkamus planus, užtikrinti apskrities teritorijoje reikiamą infrastruktūrą.

III. KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ PANAUDOJIMAS

182. Bendrajame (generaliniame) plane kultūros paveldo objektų ir jų teritorijų naudojimo ir apsaugos tikslai sprendiniuose įgyvendinami remiantis pagrindinėmis kultūros paveldo apsaugos nuostatomis:

182.1. Išsaugoti ir atgaivinti paveldėtą etninių regionų savitumą atspindintį kultūros ir istorinį paveldą.

182.2. Stiprinti valstybės institucijų ir visuomenės atsakomybę už kultūros paveldo išsaugojimą.

183. Istorijos ir architektūros paveldo objektai gali būti naudojami tik apžiūrėjimui, apžiūrėjimui ir infrastruktūros plėtrai arba pažintinio turizmo infrastruktūros plėtrai. Juose gali vykti parodos ir kiti kultūros renginiai.

184. Kultūros paveldo objektus galima labai įvairiai panaudoti, svarbu užtikrinti jų vertingųjų savybių išsaugojimą. Į Kultūros vertybių registrą įrašytų kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose veikla reglamentuojama šių objektų apsaugos specialiojo planavimo dokumentuose ar apsaugos reglamentuose nustatytais paveldosaugos reikalavimais, taip pat kituose teisės aktuose nustatytais kultūros paveldo tvarkymo reikalavimais.

185. Kultūros paveldo objektų teritorijose svarbu užtikrinti gerą pačių objektų (statinių, parkų ir panašiai) fizinę būklę, jų funkcionavimą. Būtina kiekvieno kultūros objekto teritorijoms rengti specialiuosius planus ir individualius apsaugos reglamentus, kurie nustatytų naujų statybų galimybes kultūros paveldo teritorijose ir jų apsaugos zonose. Detalizuojant Bendrąjį (generalinį) planą – rengiant rajono savivaldybės, atskirų miestų teritorijų bendruosius planus, reikia įvertinti kultūros paveldo objektų kompleksiskumą: Kauno apskrityje (be Kauno miesto) yra šie urbanistikos objektai: Kėdainių senamiestis, Kruonio miestelio istorinė dalis (jau paskelbti valstybės saugomais), Žiežmariai, Čekiškė, Vilkija (turi vietinės reikšmės urbanistikos paminklų statusą). Urbanistiniu požiūriu vertingi objektai yra Raseinių miesto istorinis centras, Šiluvos, Žaslių, Jiezno, Stakliškių, Krakių, Kulautuvos miestelių istoriniai centrai (kol kas neturi jokio apsaugos statuso, neįrašyti į Kultūros vertybių registro sąrašus). Birštono ir Jonavos miestų istorinės dalys jau skelbiamos valstybės saugomomis.

186. Kultūros paveldo apsauga gali būti efektyvi tik tada, kai yra tinkamai sureguliuotos teisinės ir finansinės priemonės. Teisinės bazės veiksmingumo užtikrinimas sudarytų geresnės sąlygas pritraukti investicijas, užtikrinančias kultūros paveldo apsaugą, išlikimą ir pritaikymą naudojimui.

187. Kultūrinis pažintinis turizmas yra dažniausias kultūros paveldo naudojimo būdas.

IV. SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO PRIORITETAİ

188. Pagrindinis Kauno apskrities kultūros paveldo išsaugojimo prioritetas, – remiantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu, teiktinas kultūros paveldo teritorijų integravimo į krašto gyvenimą užtikrinimas, tinkamas naudojimas ir priežiūra.

189. Įgyvendinant kultūros paveldo objektų ir jų teritorijų apsaugą užtikrinančius Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinius, išskirtas būdingiausias apskrities kultūros paveldas ir sprendinių įgyvendinimo prioritetai:

189.1. Saugant apskrities archeologinį paveldą – piliakalnius, sudaryti sąlygas juos eksponuoti ir lankyti, vykdyti senovės gyvenviečių mokslinius tyrimus, pažymėti objektus ir informuoti turistus apie kultūros vertybes, esančias turizmo trasose.

189.2. Apskrityje esantiems urbanistikos paveldo objektams parengti specialiuosius planus, kur būtų numatytos priemonės ne tik išsaugoti kultūros paveldo vertybių kompleksus šiuose objektuose, bet ir sudaryti sąlygas miestams ir miesteliams funkcionuoti.

189.3. Išlikusioms buvusių dvarų sodyboms ir jų fragmentams – pastatų restauravimas ir atkūrimas, pritaikant objektus jiems tinkamiausiai funkcijai.

189.4. Sakralinių ir kitų statinių kompleksams – pastatų restauravimas ir atkūrimas.

189.5. Ypač didelį dėmesį skirti būdingo Kauno rajonui fortifikacinio paveldo išsaugojimui ir tvarkymui.

190. Didelį kultūrinį pažintinį potencialą turintys Kauno apskrities objektai, kuriems reikia nustatyti vertingąsias savybes ir spręsti apie jų apsaugos statusą:

190.1. Kauno rajone – Vilkijos bažnyčia, Raudondvario bažnyčia, Garliavos bažnyčia, Darsūniškio bažnyčia ir vartai-koplytėlės, Babtų bažnyčia, Čekiškės sinagoga.

190.2. Prienų rajone – Kruonio bažnyčia.

190.3. Raseinių rajone – Betygalos bažnyčia, Lesčių bažnyčia, Paliepių bažnyčia, Vosiliškio bažnyčia, Milašaičių bažnyčia, Alėjų bažnyčia, Raseinių cerkvė, Raseinių bankas, Raseinių senasis paštas.

190.4. Jonavos rajone – Bukonių bažnyčia, Užusalių cerkvė, Žeimių bažnyčia, Kulvos koplyčia, Upninkų bažnyčia.

190.5. Kėdainių rajone – Surviliškio bažnyčia, Anciškio bažnyčia, Šlapaberžės bažnyčia, Krakų bažnyčia, Paberžės bažnyčia, Šventybrasčio bažnyčia, Šėtos bažnyčia.

190.6. Birštono savivaldybėje – Birštono bažnyčia, „Tulpės“ sanatorijos statinių kompleksas, Nemajūnų koplyčia.

190.7. Kaišiadorių rajone – Gegužinės bažnyčia, Palomenės bažnyčia, Kaišiadorių bažnyčia, vyskupijos pastatas.

VIII. TECHNINĖ INFRASTRUKTŪRA

I. SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA

191. Numatytos šios susisiekimo infrastruktūros plėtros kryptys (Bendrojo (generalinio) plano 9 brėžinys „Techninė ir kita infrastruktūra“):

191.1. Išvysčius Kauno tarptautinį oro uostą Karmėlavoje, numatomi geresni jo ryšiai su sostine ir Žemaičių plentu.

191.2. Europinio standarto geležinkelio „Rail Baltica“ trasos variantas atitinka Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane pateiktą variantą. Siūloma keleivių stotelę daryti Kauno miesto centrinėje stotyje. Atsižvelgiant į tolesnį europinio standarto geležinkelio tiesimą Lietuvos teritorijoje (kaip būsimo greitojo geležinkelio Varšuva– Talinas sudedamąją dalį), Rail Baltica trasai turi būti numatyti geriausi variantai pagal parengtas ALANET ir COWI studijas, todėl galimi du alternatyvūs europinės vėžės geležinkelio Kauno miesto apvažiavimai: rytinis – pro Palemoną ir vakarinis – pro Raudondvarį.

191.3. Numatomos trūkstamos jungtys automobilių kelių susisiekimo sistemai tobulinti ir galimi susisiekimo sistemą papildantys tolimesnės perspektyvos elementai. Automobilių kelių transporto infrastruktūros duomenys pateikti 6 lentelėje, o geležinkelių transporto infrastruktūros duomenys – 7 lentelėje.

6 lentelė. Automobilių kelių transporto infrastruktūros plėtros ir modernizavimo prioritetai

Eil. Nr.	Kelio numeris ir pavadinimas	Rangas susisiekimo sistemoje	Siūlomas realizavimo etapas
1.	Kauno miesto Palemono rajonas– Ramučių k.	I rango, naujas	iki 2017 metų
2.	130 (Kaunas– Prienai– Alytus)	I rango, rekonstruojamas	iki 2017 metų
3.	Pietrytinis Kauno aplinkkelis	I rango, iš dalies naujas	iki 2017 metų
4.	Karmėlavos aplinkkelis	II rango, naujas	iki 2017 metų
5.	A5 (Kaunas– Marijampolė– Suvalkai)	I rango, rekonstruojamas	iki 2017 metų

Eil. Nr.	Kelio numeris ir pavadinimas	Rangas susisiekimo sistemoje	Siūlomas realizavimo etapas
6.	A8 (Panevėžys– Aristava– Sitkūnai)	I rango, rekonstruojamas įrengiant papildomas dvi juostas	po 2017 metų
7.	Jonavos pietrytinis aplinkkelis	II rango, naujas	iki 2017 metų
8.	Raudondvario aplinkkelis	krašto kelias, naujas	iki 2017 metų
9.	140 (Kaunas– Zapyškis– Šakiai)	I rango, rekonstruojamas	iki 2017 metų
10.	Nauja atkarpa: Raseiniai– Betygala; rekonstruojama: 3501 (Betygala– Krakės– Bokštai)	krašto kelias, rekonstruojamas	po 2017 metų
11.	1907 (Vilkija– Čekiškė– Ariogala), 3504 (Ariogala– Šiluva)	krašto kelias, rekonstruojamas	po 2017 metų
12.	1807 (Kaišiadorys– Antakalnis), 1802 (Kaišiadorys– Čiobiškis)	krašto kelias, rekonstruojamas; reikia naujo tilto per Nerį	po 2017 metų
13.	Kėdainių miesto šiaurės vakarų aplinkkelis	krašto kelias, rekonstruojamas	po 2017 metų
14.	Vilkija– Sitkūnai	krašto kelias, iš dalies esamoje trasoje	po 2017 metų
15.	Darsūniškis– Patalmušėlis	krašto kelias, nauja atkarpa su tiltu Kauno marių apvažiavimui iš pietinės pusės	po 2017 metų
16.	Birštono ir Prienų aplinkkelis	II rango, naujas; reikia tilto per Nemuną	po 2017 metų
17.	Vilnius– Kaunas kelio dublis	II rango, naujas	po 2017 metų
18.	Babtai– Ramučiai	I rango, naujas	po 2017 metų

7 lentelė. Geležinkelių transporto infrastruktūros plėtros ir modernizavimo prioritetai

Eil. Nr.	Kelio pavadinimas	Rangas susisiekimo sistemoje	Siūlomas realizavimo etapas
1.	Kauno geležinkelio tunelio rekonstravimas	transeuropinio IXD koridoriaus šaka Kaunas– Karaliaučius	iki 2017 metų
2.	Europinės vėžės kelio atkarpa Lenkijos siena – Marijampolė– Kaunas	transeuropinis I transporto koridorius Varšuva– Kaunas– Ryga– Talinas	iki 2017 metų
3.	Europinės vėžės kelio atkarpa Kaunas– Latvijos siena	transeuropinis I transporto koridorius Varšuva– Kaunas– Ryga– Talinas	po 2017 metų

192. Numatytos ir išskirtos nagrinėti galimos vietos viešajam logistikos centrui (perkrovimui iš europinio standarto į rusiško standarto geležinkelio riedmenis) – Karmėlavos ir Mauručių vietovėse, Kauno rajone.

II. KOMUNALINĖ IR INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

193. Kauno apskrityje gamtinių dujų suvartojama vis daugiau, dujos tiekiamos iš magistralinių (55 bar slėgio) gamtinių dujų tiekimo tinklų. Magistraliniai gamtinių dujų tiekimo tinklai pakankamai išplėtoti Kauno, Kėdainių, Jonavos, Kaišiadorių, Prienų rajonuose. Raseinių rajone visai nėra gamtinių dujų, tai riboja pramonės vystymąsi.

194. Numatyta Kauno apskrityje išlaikyti esamas dujų skirstymo stotis (DSS):

194.1. Kauno rajone – Kauno I, Kauno II, Batniavos, Zapyškio, Girininkų, Vandžiogalos, Zapyškio;

194.2. Kėdainių rajone – 1 dujų paskirstymo stotį (Kėdainių);

194.3. Jonavos rajone – 1 dujų paskirstymo stotį (Jonavos);

194.4. Kaišiadorių rajone – 3 dujų paskirstymo stotis (Pravienos, Kaišiadorių, Žiežmarių);

194.5. Prienų rajone – 1 dujų paskirstymo stotį (Prienų);

194.6. Birštono savivaldybėje – 1 dujų paskirstymo stotį (Birštono).

195. Planuojami nauji (perdavimo sistemoje) magistraliniai dujotiekiai:

195.1. Magistralinio dujotiekio atkarpa Vievis– Kauno DSS2, Elektrėnų savivaldybės, Kaišiadorių ir Kauno rajonų savivaldybių teritorijose.

195.2. Magistralinis dujotiekis Girininkai– Rokai ir Rokų dujų skirstymo stotis Kauno rajono savivaldybės teritorijoje.

195.3. Kauno apskrityje tik Raseinių rajono savivaldybės teritorijoje nėra gamtinių dujų tinklų. Raseinių rajono dujofikavimas gali būti planuojamas po 2009 metų, paklojant skirstomąjį dujotiekį iš Kelmės atšakos.

196. Uždaviniai:

196.1. Gamtinių dujų tiekimo sistemos perdavimo ir paskirstymo tinklų plėtrą vykdyti parengus investicinius projektus ir įvertinus jų ekonominį pagrįstumą.

196.2. Skatinti vartoti ekologiškai švaresnį organinį kurą – gamtines dujas.

196.3. Parengti apskrities savivaldybių svarbesnių krypčių dujofikavimo schemas.

196.4. Siekti, kad gamtinės dujos būtų prieinamos visiems galimiems vartotojams, pripažįstant, kad gamtinių dujų tiekimo sistemos perdavimo ir skirstymo tinklai būtų plėtojami pagal licencijoje numatytas teritorijas.

196.5. Nutiesti magistralinį dujotiekį Girininkai– Rokai, įrengti naują Rokų dujų skirstymo stotį užtikrinant dujų tiekimo patikimumą Kauno miesto pietinei daliai ir sudaryti galimybę miestui vystytis šia kryptimi.

197. Paskirstymo sistemoje planuojami gamtinių dujų tinklai:

197.1. Kauno miesto savivaldybės teritorijoje numatoma dujotiekio tinklo plėtra: Klebonišio, Lampėdžių, Armališkių, Vaišvydavo, Romainių, Fredos, Šilainių gyvenamųjų rajonų dujofikavimas.

197.2. Kauno rajono savivaldybės teritorijoje dujotiekio tinklo plėtra:

197.2.1. Kačerginės miestelyje, Alšėnų seniūnijoje Mastaičių k., Karmėlavos seniūnijoje Ramučių k., Kulautuvos seniūnijoje Kulautuvos miesto, Rokų seniūnijoje Rokų k., Raudondvario seniūnijoje Raudondvario k., Domeikavos seniūnijoje Domeikavos k., Radikių k., Smėlynų k.;

197.2.2. Neveronių seniūnijoje Neveronių II-ųjų k. gyvenamųjų rajonų dujofikavimas.

197.3. Prie esamų skirstymo sistemos gamtinių dujų tiekimo tinklų Birštono, Jonavos, Kaišiadorių, Žiežmarių, Pravienos, Vandžiogalos, Batniavos, Zapyškio, Linksmakalnio, Kėdainių, Prienų numatoma prijungti naujų vartotojų sistemas. Nauji vartotojai turi padengti išlaidas, kurios viršija ekonomiškai pagrįstas naujų vartotojų prijungimo išlaidas.

198. Uždaviniai:

198.1. Patikimai ir saugiai aprūpinti energija visas ūkio šakas.

198.2. Didinti elektros energijos paskirstymo efektyvumą, mažinti energijos nuostolius skirstomuosiuose tinkluose.

198.3. Skatinti energijos gamybą iš vietinių atsinaujinančių (vėjo, saulės, geotermine energija, mažoji hidroenergetika, biomasė) ir atliekinių išteklių, diegti šiuolaikiškus alternatyvius energijos gamybos metodus.

198.4. Užtikrinti apskrities urbanizuotų vietovių aprūpinimą šilumos energija, modernizuoti esamus šilumos tinklus, kad nuostoliai skirstomuosiuose tinkluose būtų minimalūs, kurti naujus modernius šilumos skirstomuosius tinklus, plėtoti naujos kartos katilinių tinklą, teikiant pirmenybę gamtinėms dujoms, atsinaujinantiems ir atliekiniams energijos šaltiniams.

198.5. Formuojamuose naujuose individualių gyvenamųjų namų kvartaluose įrengti oro linijų tinklus.

199. Pagrindinė problema elektros tiekimo vartotojams srityje – asmenys, kurie statosi gyvenamuosius namus kaime ir mieste, neturi galimybių finansuoti lauko elektros linijų statybos.

200. Šilumos gamybos ir paskirstymo sistema.

201. Nors Kauno apskrityje, ypač Kaune, gana gerai išvystyta šilumos gamybos ir paskirstymo sistema, paklausa šilumai yra daug mažesnė nei techninės galimybės ją pagaminti, todėl žemas energetinio pajėgumo panaudojimo laipsnis, be to, dideli šilumos paskirstymo nuostoliai.

202. Bendras šilumos tinklų ilgis Kauno mieste ir rajone – 434,7 kilometro. Termofikacinio vandens magistraliniai tinklai sudaro 96,6 kilometro, kvartaliniai – 271 kilometrą. Karšto vandens tinklų ilgis – 65,9 kilometro. Eksploatuojamų magistralinių vamzdžių skersmenys – nuo 400 iki 1000 milimetrų, kvartalinį tinklą – nuo 50 iki 350 milimetrų. Per planinį trasų remontą kasmet pakeičiama keletas kilometrų vamzdžių.

203. Kauno mieste centralizuotai šildomas plotas gyvenamuosiuose pastatuose sudaro apie 7694 tūkst. kv. metrų, visuomeniniuose pastatuose – 8936 tūkst. kv. metrų.

204. Bendras abonentų skaičius Kauno mieste – 7306, bendras šilumos mazgų skaičius – 4157.

205. Jonavos mieste yra dvi katilinės. Šilumai gaminti naudojamas dviejų rūšių kuras – gamtinės dujos ir mazutas. Šiluma centralizuotai tiekama 250-čiai daugiabučių namų. Individualūs namai ir įvairios įmonės šildomi autonomiškai (kuras: malkos, akmenys, anglis, medienos atliekos, pjuvenos). Akcinė bendrovė „Jonavos šilumos tinklai“ Kuigalių gyvenvietėje, Žemųjų seniūnijoje, katilinę kūrena šiaudais.

206. Šiuo metu rengiamas Jonavos šilumos ūkio modernizavimo projektas Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramai gauti. Įgyvendinant šį projektą, bus siekiama sumažinti šilumos perdavimo nuostolius, modernizuoti ir automatizuoti katilines.

207. Uždaviniai:

207.1. Skatinant vartoti ekologiškai švaresnį organinį kurą – gamtines dujas, mažai sieringą mazutą ir kitokį kurą, – tobulinti mokesčius už gamtos išteklius ir aplinkos taršą.

207.2. Siekiant sumažinti šilumos perdavimo nuostolius, modernizuoti ir automatizuoti katilines.

207.3. Siekiant sudaryti palankias sąlygas šilumos gamintojams konkuruoti, o vartotojams – galimybę reguliuoti šilumos vartojimą, modernizuoti ir plėtoti centralizuoto šilumos tiekimo sistemas, renovuoti šilumos tinklus.

208. Vandens tiekimas ir buitinės nuotekos.

209. Vandens naudojimas ir teršimas Lietuvoje pastarąjį dešimtmetį keleriopai sumažėjo. Naudojimas buitinėms reikmėms sumažėjo 3,5 karto. Laikoma, kad norint užtikrinti higienos reikalavimus žmogus per parą turėtų sunaudoti apie 120 litrų vandens. Tačiau dabar Lietuvoje žmogus sunaudoja vidutiniškai 70–90 litrų vandens. Vandens

naudojimas buitiniems reikmėms turėtų padidėti iki higienos normų, bet niekada nebeturėtų pasiekti ankstesnio naudojimo lygio (280–300 litrų per parą).

210. Pramonės sektoriuje dėl ūkio nuosmukio vandens naudojimas sumažėjo labiau nei buities sektoriuje ir dabar sunaudojama 4,5 karto mažiau nei 1990 metais.

211. Sumažėjus vandens naudojimui, apie 2,5 karto sumažėjo ir užteršto vandens nuotekų kiekis. Per pastarąjį dešimtmetį pakito ne tik bendras nuotekų kiekis, bet ir jų išvalymo lygis (jis pakilo).

212. Prie miesto nuotekų tinklų prijungti visi daugiaaukštės statybos gyvenamieji namai, kultūriniai visuomeniniai objektai, dalis mažaukščių namų, beveik visos pramonės įmonės.

213. Uždaviniai:

213.1. Išplėsti centralizuotus nuotekų tinklus gyvenamosiose zonose, prie bendro nuotekyno prijungiant kuo daugiau tų vartotojų, kurie šiuo metu jau vartoja centralizuotai tiekiamą geriamąjį vandenį, tačiau nuotekų tvarkymu rūpinasi individualiai.

213.2. Išplėsti centralizuotus vandentiekio ir nuotekų tinklus Kauno rajono gyvenamosiose zonose į jau užstatytus ir apgyvendintus individualių gyvenamųjų namų kvartalus.

213.3. Statyti naujus ir rekonstruoti esamus valymo įrengimus Kauno apskrityje.

214. Kaimo gyventojai geros kokybės geriamuoju vandeniu turėtų būti aprūpinami iš gilesnių vandeningųjų sluoksnių.

215. Nuotekos:

215.1. Plėsti lietaus nuotekų tinklų sistemą apskrities savivaldybių gyvenamosiose vietovėse.

215.2. Plėsti fekalinių nuotekų tinklų sistemą apskrities savivaldybių urbanizuotose vietovėse. Daugelyje apskrities rajonų statomi nauji arba rekonstruojami esamieji valymo įrengimai. Pagrindinė Kauno apskrities, kaip ir visos Lietuvos, problema yra azoto ir fosforo šalinimas iš nuotekų. Kadangi daugelyje dabar eksploatuojamų valymo įrengimų nebuvo numatytas azoto ir fosforo šalinimas, jie neturi galimybių pasiekti nuo 2000 metų įvestų nuotekų valymo normatyvų.

216. Uždaviniai statant naujus ir rekonstruojant esamuosius valymo įrengimus Kauno apskrityje:

216.1. Kauno mieste:

216.1.1. užbaigti Kauno miesto Petrašiūnų vandens gerinimo įrenginių statybą;

216.1.2. Marvelės nuotekų valykloje pastatyti biologinio nuotekų valymo grandį;

216.1.3. išplėsti centralizuotus nuotekų tinklus Kauno mieste, prie bendro nuotekyno prijungiant kuo daugiau tų vartotojų, kurie šiuo metu jau vartoja centralizuotai tiekiamą geriamąjį vandenį, tačiau nuotekų tvarkymu rūpinasi individualiai;

216.1.4. išplėsti centralizuotus vandentiekio ir nuotekų tinklus Kauno mieste į jau užstatytus ir apgyvendintus individualių gyvenamųjų namų kvartalus.

216.2. Kauno rajone:

216.2.1. išplėsti centralizuotus nuotekų tinklus Kauno rajono gyvenamosiose zonose, prie bendro nuotekyno prijungiant kuo daugiau tų vartotojų, kurie šiuo metu jau vartoja centralizuotai tiekiamą geriamąjį vandenį, tačiau nuotekų tvarkymu rūpinasi individualiai;

216.2.2. išplėsti centralizuotus vandentiekio ir nuotekų tinklus Kauno rajono gyvenamosiose zonose į jau užstatytus ir apgyvendintus individualių gyvenamųjų namų kvartalus.

216.3. Kaišiadorių rajone:

216.3.1. rekonstruoti Kaišiadorių nuotekų valyklą, įdiegiant joje azoto ir fosforo šalinimo procesą;

216.3.2. išplėsti centralizuotus nuotekų tinklus Kaišiadorių rajone, prie bendro nuotekyno prijungiant kuo daugiau tų vartotojų, kurie šiuo metu jau vartoja centralizuotai tiekiamą geriamąjį vandenį, tačiau nuotekų tvarkymu rūpinasi individualiai.

216.4. Birštono savivaldybėje:

216.4.1. rekonstruoti Birštono nuotekų valyklą, įdiegiant joje azoto ir fosforo šalinimo procesą;

216.4.2. išplėsti centralizuotus vandentiekio ir nuotekų tinklus Birštone į pastatytus naujus individualių gyvenamųjų namų kvartalus;

216.4.3. rekonstruoti geriamojo vandens ruošyklą, vandentiekio ir nuotekų tinklus.

216.5. Prienų rajone:

216.5.1. išplėsti centralizuotus vandentiekio ir nuotekų tinklus Prienuose, Jiezne, Pakuonyje į pastatytus naujus individualių gyvenamųjų namų kvartalus;

216.5.2. renovuoti nuotekų tinklus Prienuose, Jiezne, Veiveriuose;

216.5.3. rekonstruoti nuotekų valyklą Išlauže;

216.5.4. pastatyti naujas geriamojo vandens ruošyklas Balbieriškyje, Jiezne.

216.6. Jonavos rajone:

216.6.1. rekonstruoti nuotekų valymo įrenginius, įskaitant ir biogeninių medžiagų šalinimą;

216.6.2. rekonstruoti 1,8 kilometro nuotekų kolektorių;

216.6.3. nutiesti 2 kilometrus vandentiekio vamzdžių.

217. Visoje apskrityje spręsti kaimo gyventojų aprūpinimo geros kokybės geriamuoju vandeniu problemą. Kaimo vietovėse geriamasis vanduo gaunamas iš gruntinio vandeningojo sluoksnio, kuris dėl savo padėties silpniausiai apsaugotas nuo paviršinės taršos. Vanduo gyventojų šuliniuose yra prastos kokybės. Kaimo gyventojai geros kokybės geriamuoju vandeniu turėtų būti aprūpinami iš gilesnių vandeningųjų sluoksnių.

218. Atliekų tvarkymas.

219. Bendrajame (generaliniame) plane numatyta, kad visų atliekų planuojamuoju laikotarpiu daugės iki 20–25 procentų. Atliekų valdymo sprendiniai parengti atsižvelgiant į Kauno apskrities socialinių, ekonominių rodiklių prognozes ir Kauno regiono atliekų tvarkymo planą.

220. Miestuose įdiegta konteinerinė atliekų tvarkymo sistema, kuri plečiama į savivaldybių seniūnijas.

221. Uždaviniai:

221.1. Siekiant užtikrinti racionalų atliekų energetikos išteklių naudojimą, organizuoti komunalinių atliekų deginimo specialiose šilumos (elektros) jėgainėse pajėgumų sukūrimą.

221.2. Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinį panaudojimą.

221.3. Vykdyti Kauno regiono atliekų tvarkymo planą (patvirtintą Kauno regiono plėtros tarybos 2008 m. gegužės 27 d. sprendimu Nr. 1), kuriame iki 2010 metų Kauno regione numatyta palikti du komunalinių atliekų sąvartynus – Kauno miesto Lapių sąvartyną ir Kėdainių rajono Zabieliškio sąvartyną.

221.4. Organizuoti savivaldybių ir regioninių atliekų tvarkymo sistemų kūrimą ir plėtojimą siekiant sukurti regioninių atliekų sąvartynų tinklą ir komunalinių atliekų surinkimo infrastruktūrą ir uždaryti (rekultivuoti) esamus sąvartynus, neatitinkančius aplinkosaugos reikalavimų.

221.5. Visos Prienų rajone susikaupusios komunalinės atliekos bus utilizuojamos Alytaus regioniniame sąvartyne Takniškių k., Alytaus rajone. Prienų rajone numatoma įrengti stambiųjų ir kitų atliekų surinkimo aikštelę.

IX. SIŪLOMOS REZERVUOTI VISUOMENĖS POREIKIAMS TERITORIJOS

222. Bendrajame (generaliniame) plane numatytos rezervavimo reikalingos teritorijos naudingųjų iškasenų gavybai, požeminio vandens gavybai, ekoinžinerinės infrastruktūros plėtrai, saugomų teritorijų tinklui, gynybos teritorijų tinklui, viešajam logistikos centrui, susisiekimo reikmėms.

223. Bendrojo (generalinio) plano siūlomų rezervuoti teritorijų dalyje (10 brėžinys „Siūlomos rezervuoti teritorijos“) matyti sąlygiškai pažymėtos visų 222 punkte nurodytų kategorijų teritorijos. Teritorijos naujiems keliams ir europinės vėžės geležinkeliui pažymėtos taip pat sąlygiškai, jų vieta tikslinama rengiant specialiuosius planus.

224. Svarbiems valstybės, apskrities ar jos savivaldybių (tarpvalstybiniams) objektams ir infrastruktūrai rezervuojamos teritorijos, taip pat visuomenės poreikiams numatomos paimti teritorijos, nustatant reikalavimus dėl jų laikino naudojimo.

225. Teritorijos paimamos visuomenės poreikiams Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų nustatyta tvarka, parengus atitinkamo lygmens teritorijų planavimo dokumentus.
